NĂM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2597 — MỖI SỐ: 0$03 — NGÀY THỨ BẢY 14 NOVEMBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các [illegible]						
Các [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9.00	[illegible]
Sáu tháng	[illegible]	[illegible]	3.30	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	[illegible]	[illegible]	1.[illegible]	1.60	1.65	3.00
Một tháng	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page:
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants

Có phải tây-học không trọng luân-lý đâu

Luân-lý là gì? Theo nho học của ta ngày trước, thì luân-lý là cái cách người ta ăn ở với nhau trong gia đình, trong xã hội thế nào cho có trật tự, cho được hòa-bình; thánh hiền đời xưa đã đặt cho người ta một cái khuôn mẫu chung gọi là năm đạo thường: 1º đạo vua tôi, 2º đạo cha con, 3º đạo vợ chồng, 4º đạo anh em, 5º đạo bè bạn. Vua kính tôi trung, cha hiền con thảo, vợ chồng thuận nhau, anh em yêu nhau, bè bạn tin nhau, thế là hợp vào luân-lý, không thế thì là trái với luân-lý. Theo tây-học ngày nay cũng thế, chữ moral của tây cũng nghĩa là cái sự học về cách ăn ở của người ta thế nào là nên, là phải, chia ra cách ăn ở đối với bản-thân, cách ăn ở đối với người khác. Nói tóm lại dù nho-học, dù tây-học cũng đều cho luân-lý là cái đạo cốt-yếu để làm người. Người ta sở dĩ cao hơn muôn vật là vì cách ăn ở có tình nghĩa với nhau, có lễ với nhau, không như các giống vật khác chỉ nhất-vị xuẩn-xuẩn xuy xuy, theo cái công-lệ tự-nhiên mà cạnh-tranh nhau về đường sinh-hoạt, ngoài ẩm-thực nam nữ không còn biết gì đến đạo đức luân-thường. Đạo đức luân thường chính là cái cửa ngăn chia cách người ta với các giống vật khác, mà người ta quí có học là học để cho hiểu biết cái đạo cốt yếu làm người đó vậy.

Người ta xưa kia học theo đạo giáo Khổng, Mạnh, mà đạo giáo Khổng, Mạnh lại cốt lấy luân-lý làm đầu; nhờ thế mà gia-đình được êm thấm, xã-hội được yên toàn, đã tạo thành được một cái lịch-sử mấy ngàn năm, cũng có nhiều đoạn vẻ vang sung-sướng; cả cái lâu-đài văn-hóa của nước ta là xây đắp ở trên cái nền luân-lý cả. Đến bây giờ có cái học-thuật mới ở Thái-tây truyền-bá sang tới cõi Á-đông ta, vì thời thế chuyển dời, mà cái đạo giáo cũ không được thích hợp với đời này lắm nữa; chẳng những là ở nước ta, chính ngay ở nước Tàu là chốn tổ của cái đạo-giáo cũ, người Tàu cũng phải công nhận là không thích-hợp với thời-thế mà cũng quyết ý theo đòi học-thuật Thái-tây. Nước ta là một nước ở dưới quyền bảo-hộ của nước Đại-pháp mà nước Đại-pháp chính là nơi nguồn gốc học-thuật Thái-tây, nên trong khoảng vài chục năm nay, nho-học càng ngày càng suy, mà tây-học càng ngày càng thịnh. Song, có một điều rất lạ ai cũng phải phàn-nàn than thở là nho-học càng suy, tây học càng thịnh thì người trong nước càng thấy nhãng bỏ luân-lý nhiều; khiến cho những nhà thủ-cựu có nhiều kẻ tưởng lầm rằng tây-học không trọng đạo-đức luân-thường bằng nho-học ta trước.

Không, không phải thế, như trên kia đã giải, luân-lý là đạo làm người, là cái cửa ngăn để phân cách người ta với các giống vật, dù ở đời nào, ở nước nào, hễ còn loài người thì còn phải lấy luân-lý làm trọng; dân-tộc Thái-tây là dân-tộc văn-minh nhất trong thế-giới, học-thuật Thái-tây tức là cái học-thuật nung đúc gây dựng nên cái văn-minh vẻ-vang rực-rỡ ấy, có khi nào lại nhãng bỏ luân-lý đâu; không kể về các học-thuyết luân lý ở Thái-tây, những lý-tưởng của các nhà hiền-triết Âu châu về luân-lý-học cũng xác-lạc thâm thúy không kém gì các bậc hiền triết ở đông-phương đời xưa; cứ nói ngay về sự giáo-dục phổ-thông, thì khoa học luân-lý cũng là một giáo-khoa thiết yếu trong khắp các trường học ở các nước đời nay, bất kỳ vào một cái trường học nào, mở quyển giáo-khoa ra cũng thấy nhan nhản những bài học dạy về luân-lý; không có sách nào lại dạy kẻ làm con nên quên ơn cúc-dục, kẻ làm chồng nên phụ nghĩa tao khang, anh em nên coi nhau như cừu-thù, bè bạn nên lừa nhau như miếng mộc. Nói cho phải thì học-thuật Thái-tây về đường cách-trí, về đường kinh-tế, về đường chính-trị, về đường pháp-luật thật có hoàn-toàn tinh-mật khác với học-thuật đông-phương ta trước nhiều, còn về đường luân-lý, thì cổ kim đông tây cũng cùng in một dấu vậy.

Người mình theo tây-học mà luân-lý đến nỗi suy đồi, có phải là tại tây-học không trọng luân-lý đâu, chỉ tại sự học của người mình sai lạc. Học cốt nhất là lập chí, chí có tại học thì cái tinh-thần học-thuật mới cảm hóa được mình. Xét cái chí người mình theo tây-học, chủ để mà nghiên-cứu học-thuật thì ít, chủ để mà mưu kiếm cận-lợi thì nhiều, mượn sự học để làm cái thang tiến thân phát tài, chứ không phải cầu sự học làm cái phương lập thân xử thế; chí đã không tại học, thì học thuật dù có hay cách mấy đi nữa cũng chẳng thấm-thía được chút nào; cũng là một cái học-thuật đó, ở nước Pháp thì thật là một cái học-thuật đức dục trí-dục kiêm toàn, sang đến nước mình thì trí dục đã suông mà đức-dục càng hỏng. Cái văn-minh về tinh-thần không thâu-thái được, nhưng cái văn-minh về vật-chất thì hấp thụ thật mau; người nào người nấy, trong tâm mục chỉ có hai chữ « Kim-tiền », phàm cái gì có thể thì được cái thủ-đoạn quặc kim-tiền thì dẫu cha con cũng chẳng có gì là ân, vợ chồng cũng chẳng có gì là nghĩa, dẫu anh em cũng thành mâu thuẫn, bè bạn cũng hóa giặc thù, còn kể gì đến luân thường đạo đức. Luân-lý suy-đồi là lỗi tại người học, chứ có phải lỗi tại học-thuật đâu.

Nếu biết bỏ cái lối học cầu danh vụ lợi mà chuyên cái chí học: chân tri thực hành, cốt cảm được cái văn-minh về tinh-thần mà đừng mê cái văn-minh về vật-chất, thì tưởng tây-học càng thịnh chừng nào, luân-lý càng xương-minh chừng ấy. Ta học tây-học quả là bổ được cái khuyết điểm của nho-học mà không mất cái ưu-điểm nho-học chút nào.

T.

NỘP THUẾ MỘT CÁCH KHÁC THƯỜNG

Từ khi việc Âu chiến kết liễu đến giờ, một người ở Pháp tên là Félix Bazaud nhất định không nộp đồng tiền thuế nào cả, đến mới đây số tiền thuế nợ nhà nước cộng tới 10.000 quan.

Quan thu thuế tha hồ gởi giấy thúc-giục, M. Bazaud cứ mặc thây không hề chuyển-động. Sau quan thu thuế hết cách phải gọi bộ-lại tịch-biên đồ đạc để phát mại.

Một buổi sáng kia quan thu thuế, người bộ lại và lính cảnh sát tới nơi, để làm giấy tịch biên, chủ nhà nhất định không mở cửa, lính cảnh-sát phải phá cửa mới vào được thì chủ-nhân điềm-nhiên chẳng nói chẳng rằng, đưa ra một cái séc 10.000 quan để nộp thuế còn thiếu quan thu thuế nhận lấy, rồi ai nấy lại trở về. Đó cũng là một cách nộp thuế khác thường vậy.

LỄ THÀNH-PHỤC ĐỨC VIỆT-NAM HOÀNG ĐẾ

Lễ thành-phục đã định đến ngày mồng một tháng mười ta. Ấy là một ngày mà tòa Khâm thiên-giám đã chọn được, mà thường-lệ khi nào phục thành rồi mới làm lễ thành phục, tức là khi đồ tang phục may xong rồi mới thành-phục vậy.

Lễ thành-phục nầy, cứ tuân theo lời di-chiếu thì đại-tang để tang một năm rưỡi, trung tang một năm, tiểu tang từ sáu tháng đến ba tháng, tùy theo hàm phẩm mà định hạng, là kỳ hạn của chánh phủ Nam-triều. Còn các viên chức tòng sự chánh phủ bảo-hộ thì những người thọ-hàm tự tứ-phẩm dĩ hạ phải chịu tang về trung hạng và tiểu hạng. Đến ngày thành-phục phải bịt khăn chế áo rộng vào hành lễ tại Nhi-đình.

Hiện nay bộ Lễ đang chế phục, đã lấy rất nhiều thợ may để may cho kịp đến ngày làm lễ, vì may nhiều lắm, nên phải lấy nhiều thợ mới đủ dùng, còn vải trắng thì tại Huế nay tăng giá lên cao lắm.

Quan chức mới thêm trong tang lễ

Hiện nay ba bốn bộ là bộ Lễ, Công, Binh và Hộ đều có công việc chuyên cần về tang lễ. Bởi vậy nay phải có thêm quan-chức, song cứ nguyên chức mà kiêm thêm chức mới thì hiện nay đặt thêm một chức Tổng-hộ Đại-thần để xem xét hết thảy các tang-nghi và hai vị đồng-lý tang nghi để thừa-hành và đồng-lý các công việc chế tạo và tập tành quân lính theo hầu tang lễ. Còn như lính-giản thì nay phải đăng thêm bọn lính hạ-ban cho đủ làm công việc.

Các hạng tang nghi sẽ làm theo đây nghe đâu phải tốn đến 6, 7 vạn nguyên mới rồi.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 11 Novembre 1925

Cuộc hội nghị quan-thuế

Hội liên-hiệp các phòng thương-mại Nhật-bản quyết nghị một khoản phản kháng cái cách người Trung-hoa ấn định các đồ về xa xỉ phẩm tại cuộc hội-nghị quan-thuế.

Các quan-chức nói rằng tất thế nào quân Phụng-thiên và Liên quân sẽ đánh nhau thì hội-đồng quan thuế đình hoãn.

Việc ở Cáp-nhĩ-tân

Quan thượng-thư bộ chiến-tranh Trung-hoa đã tới Phụng thiên.

Lúa mà thu-hoạch ở Tây-bá-lợi-á được thặng ba triệu tấn.

Ở miền đông-bắc Trung-hoa sắc vật bị hại về dịch tễ rất nhiều.

Chiến sự ở Trung-hoa

Quân của Phụng-thiên đã rút ra khỏi Hồ-châu phủ,

Phùng-ngọc-Tường có ý muốn đánh Trương-tác-Lâm, mà Trương sẽ phải rút quân ở vài nơi.

Phùng-ngọc-Tường vẫn bắt xe cộ, lạc-đà, và la lừa ở Bắc-kinh và miền chung quanh đấy để chở quân lính, và cơ khí của đạo-quân Trương-gia-khẩu hiện đương tụ-tập ở Nhiệt-hà.

Quân của Lý-cảnh-Lâm, đốc quân Trực lệ và là phó-tướng của Trương-tác-Lâm, và Quốc-dân quân do Nhạc-Tuấn đốc-quân Hà-nam, sắp đánh nhau đến nơi ở miền Hà-nam phía tây Bảo-định-phủ.

Quân Phụng-thiên bắt đầu tụ-tập ở miền Lãng-phàn gần Thiên tân. Hiện ở đấy quân lính có 40,000 người.

Trương-tôn-Xương, đốc quân Sơn-đông rút quân ra khỏi Hồ-châu-phủ, hiện nay còn đóng ở Hantchouang, ở phía nam Lâm-thành. Quân Phụng-thiên vẫn còn đánh Hồ-châu-phủ, và lấy được Pangpou, ở phía nam Hải-châu.

Tướng Koyi cùng binh gia Phá ? kiến đương dự bị để đánh Tôn-truyền Phương, đốc quân Chiết-giang.

Trương-tác-Lâm có cử đặc sứ đến điều đình với Phùng-ngọc-Tường, song xem chừng khó lòng tránh được việc chiến-tranh.

Bọn lao động Hoa-kỳ với trái khoản Đồng minh

Ở Washington có tin rằng M. Matthewoll, phó trưởng hội đồng liên hiệp lao-động Hoa-kỳ có khuyên các nhà lao-động Hoa-kỳ tán trợ việc xin bãi một phần các trái khoản của Đồng-minh vay lẫn nhau trong hồi Âu-chiến mới rồi.

(Indopacifi)

Đảng xã-hội cấp tiến với cái chương-trình tài chánh

Chánh đoàn xã-hội cấp tiến ở thứ dân-nghị-viện ưng nhận cái chương-trình của ông Painlevé làm chuẩn đích để bàn bạc.

Việc chính trị nước Đức

M Loebe đã triệu tập các lĩnh tụ chánh đảng đến ngày 12 novembre họp để định ngày triệu tập nghị viện. Chắc là sẽ định vào ngày 19 hay ngày 23 novembre này.

(Havas)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI — Tôi có lời kính trọng nhờ quí báo lấy lẽ công bằng mà chỉ bảo hộ cho tôi một việc về pháp luật như sau này:

Nguyên tôi có người em năm trước đi lính sang Tây, đến khi về có một ít vốn, thấy giấy quan bản tỉnh sức rằng « Phàm những đất mọc ở lòng sông đều là đất công của nhà nước, ai muốn canh trưng thì phải xin phép. » Vậy nên em tôi thấy có một cái châu thổ toàn là những cây lau, xây xanh um, chưa có ai xin khai khẩn gì cả, em tôi làm đơn về để bán cố cái châu thổ ấy đến tòa sứ bản tỉnh để xin khai khẩn 3 năm thành điền thụ thuế, tòa sứ chấp đơn, rồi phải quan nha sở tại đến khám và bổ ý kiến đại đối ngạn với cái châu thổ ấy có bằng lòng để cho em tôi khai khẩn ba năm không, thì họ đều nói bằng lòng cả. Rồi ít bữa quan sứ gửi cho em tôi một tờ nghị định, trong nghị định rằng « cái châu thổ ấy cho thuộc về địa phận làng em tôi, mà làng ấy phải để cho em tôi khai khẩn, để lấy tiền phí tổn khai khẩn, nếu tiền phí tổn chưa đủ, có thể được thay đổi 3 năm khác nữa, nhưng phải hai bên bằng lòng, mà khu châu thổ ấy xong 3 năm phải đăng tịch thụ điền. » Em tôi thấy nghị định nói không đúng với tôi cái lời xin khai khẩn, em tôi lại mang đến kêu quan sứ, thì quan sứ viết phê lại vào bản đơn mà lưu ở tòa, và bảo em tôi rằng cứ về mà khai khẩn.

Đến năm ngoái em tôi khai khẩn vừa đúng 3 năm, tốn kém rất nhiều, bãi châu thổ ấy mới được hơi quang, và mới hơi thành điền, đến ngày ấy hương hội làng em tôi ở nổi ngay lòng tham, đi kêu lấy lại, để cấp cho dân đinh, em tôi vẫn kêu lấy tiền công khai khẩn chưa thu lại được đồng nào nhưng lại có quan sứ mới đổi đến, không xét đến các giấy em tôi xin khai khẩn năm trước, nhất định là em tôi phải giả về để cấm không cho kêu ca đâu nữa, biện có giấy sức để cấm.

Đến nay việc ấy vừa đầy một năm mà quan sứ ấy đổi đi rồi, quan sứ khác mới đến, vậy thì việc ấy có thể kêu được nữa không? em tôi có thể được lấy lại bãi châu thổ ấy để bù tổn khai khẩn không? xin quí báo làm ơn bảo cho và đăng lên báo cương để cho tôi được biết, xin cảm ơn vạn bội.

LỜI ĐÁP. — Cứ như lời ông nói trên ấy thì lời nghị của quan sứ trước là vô hiệu, vì rằng việc cấp điền thổ ở Bắc-kỳ, theo như nghị định quan Toàn quyền ngày 27 décembre 1913 và nghị định quan Thống sứ ngày 19 Juin 1920 thì phải do quan Toàn-quyền hay quan Thống sứ cấp cho mới được là tùy theo diện-tích đất ấy ở trên hay ở dưới số 500 mẫu tây (ectares) Vậy thì em ông không thể kêu ca gì được.

Sau nữa lời nghị của quan Công-sứ mới, cấp châu thổ ấy cho làng làm công thổ cũng không hợp lệ, vì rằng châu thổ mới nổi ấy phải thuộc về sở Công sản Bắc-kỳ (domaine local), muốn cấp cho làng cũng lại phải có nghị định của quan Toàn-quyền hay quan Thống-sứ mới được.

Ph. b.-L.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiêu giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ đề nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	25 độ
15 giờ	28 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		10$00
— nhì,	—	9 35
— ba,	—	8 20
Thóc hạng nhất,	—	5 40
Bắp ngô	—	5 30

Giá bạc. Kể từ ngày 13 Novembre 1925 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 14 f. 15.

Thị giá quốc trái. — Ngày 10 Novembre 1925: 46.24. — 52,15. — 42 55. — 41,90. — 68 95.

Đón quan Toàn-quyền mới. — Quan quyền Toàn-quyền Monguillot đã đi chuyến xe lửa hồi 20 giờ ngày thứ tư xuống Haiphong để đáp tàu *Claude Chappe* vào Saigon đón quan Toàn-quyền Varenne. Có quan cai-trị Massimi và trung-úy Poa là quan hầu đi theo ngài.

Quan phó Toàn-quyền Robin và quan Thống-soái Aldiauer cũng xuống Haiphong hôm ấy để đáp tàu *Claude Chappe* vào Saigon đón quan Toàn-quyền mới

Hội đồng bảo-hộ. — Hội-đồng bảo hộ đã họp sáng hôm qua, hồi 9 giờ tại phủ Thống sứ do quan quyền Thống sứ Krautheimer chủ tọa. Hội-đồng đã xét những vấn-đề sau này:

Việc đề phòng về sự vệ-sinh tại những xưởng làm lụng của bọn lao-động bản-xứ.

Việc M. Bernhard xin khẩn đồn-điền ở Kiến-an.

Việc thu giấy phép cho M. Denis chiếm tạm một khu đất của Công sản ở Tuyên quang.

Việc y khoản lãnh-trưng các sổ sách và các giấy in cho các tòa Nam án Bắc-kỳ

Việc gia hạn cho tờ hợp-đồng ký với M. Sauta e về việc tải thư từ ở các đường tàu thủy Bắc-kỳ.

Việc y tờ biên-bản đấu giá làm trường ở phố Amiral Courbet.

Việc M. Nguyễn hữu Thăng xin khai hầm đá ở Kiến an, vân vân.

Bến đò Trèm — Sông Hồng-hà vì nước xuống và lòng sông nổi cát cho nên ở bến đò Trèm xe ô-tô và các xe khác không qua lại được. Khi nào đi được như cũ sẽ có giấy yết-thị.

Ngạch cai-trị. — M. Euzd quan phó cai-trị hạng nhất mới bổ vào phủ Toàn quyền thì nay bổ làm chủ sự tại tòa Pháp-chính phủ Toàn-quyền.

Trường Bác-cổ. — M. Aurousseau thư-ký trường Bác-cổ viễn-đông nay được quyền quản đốc trường ấy kể từ ngày M Finot về nghỉ.

Được phép chống án. — Xã Xuân-ổ, tổng Cự-linh, huyện Gia lâm, (Bắc-ninh) được phép chống án lên Thượng-thẩm Hanoi về cái án ngày 26 Mai 1925 do tòa án đệ nhị cấp ở Bắc-ninh xử về việc tranh điền thổ.

Một tờ báo mới. — M. Vi-huyền-Đắc coi nhà in Đắc-lợi Haiphong được phép mở một tờ tuần báo bằng quốc-ngữ cho trẻ con đặt tên là: « Thiếu-niên tương-bằng ».

Trung Bắc Học Hiệu. — Là trường Sơ-học Kiêm bị của bản quán mở tại phố Nhà-thờ (rue Lamblot) số 23. Chương-trình theo như chương-trình Nhà nước, nhưng chú trọng nhất về Quốc văn và Pháp-văn. Các giáo viên kén toàn những người đã sành nghề dạy học cả.

Đơn xin học gửi đến hiệu trưởng ở phố Nhà-thờ hoặc đến bản-quán cũng được.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua, tòa Thượng-thẩm Nam-án vừa ra họp tại phòng hội-đồng, chưa xử việc gì cả thì hoãn 5 phút để tang đức Khải-định mới thăng hà, hết 5 phút thì tòa lại họp và xử những việc sau này :

Gian dối và giả mạo. — Ng đức-Huy là người mán mê cờ bạc, nhân lúc đồng tiền quẫn bách, kiếm đâu cũng không nảy ra được xu nào, mới thông đồng với bạn đồng chí là Lưu-công-Thạc và Vũ-Khâm làm một bức văn-khế giả tại một người đứng cầm ruộng cho Vũ-đức-Huy và mạo triện của lý trưởng làng người đứng cầm ruộng nhận thực mà văn-khế ấy thì Vũ-Khâm đứng tá tả. Đoạn rồi Vũ-đức-Huy đem văn-tự giả mạo ấy cầm lại cho một người tên là Phùng-Trang lấy một phần tiền, bảo Lưu-công-Thạc đang báo lĩnh và Vũ Khâm đứng tá tả văn-khế. Khi được tiền thì Ng-đức-Huy chia cho Lưu-công-Thạc và Vũ Khâm mỗi tên một ít. Đến hạn chủ nợ đòi thì bọn ấy cứ khất quanh, sau làm đơn trình quan để cầm ruộng trừ vào nợ thì mới rõ là lũ tên ấy làm văn-khế cầm ruộng giả mạo. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt Ng-đức-Huy 2 năm tù và 20 đồng, Lưu-công-Thạc 1 năm tù và 20 đồng, Vũ-Khâm 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Huy xuống 1 năm tù, tên Thạc xuống 6 tháng tù, và tên Khâm xuống 4 tháng tù và y tiền phạt.

Ăn trộm và đốt nhà. — Một người đàn bà tên là Ng-thị E có thưa Ng-hữu-Dang, Ng-đình-Tiên, Ng.-đình-Thư và Ng-văn-An đương đêm vào nhà thị ấy ăn trộm, và khi thấy động, hô hoán lên thì bọn nó đốt nhà thị ấy, rồi tẩu tán cả. Vì có lửa sáng nên thị ấy nhận được mặt chúng nó, nhưng tòa Nam-án tỉnh Thái bình xét không đủ chứng nên tha cho cả bên bị cáo. Bên nguyên đơn chống án. Tòa Thượng thẩm xét lại việc ấy, lại y án tha cho bên bị cáo và bắt bọn nguyên cáo phải chịu các tiền lệ phí về việc chống án.

Hành hung. — Theo như biên bản của hội-đồng hương-chính đã bàn một người tên là Trần-hữu-Khanh là chánh hương hội cùng với các tộc-biểu đứng bán đấu giá những cây vải của công dân lấy tiền sung quỹ. Lúc đấu giá thì người thủ chánh hương-hội bỏ cao giá hơn cả mua được. Lũ Trần-hữu-Kỳ mua không được cho là chánh hương thiên cho người nhà làm cho mua được mới cùng nhau phản đối. Sau thấy hội-đồng không nghe thì bọn ấy sinh sự cãi nhau rồi đánh chánh hương-hội bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt Trần-hữu-Kỳ, Trần-hữu-Vĩ, Trần-công-Dan, Trần-hữu-Phi và Trần-hữu Dam mỗi tên 15 ngày tù và 5 đồng và bắt phải tiền đòi bồi 20 đồng cho bên nguyên đơn, nhưng vì lũ ấy trước chưa can án lần nào nên cho tội tù và tiền phạt được án treo. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tù vượt ngục. — Tạ văn Chất phải phạt tù vị giam ở tỉnh Hòa-bình, trong khi đi làm cỏ vê, vượt ngục trốn lâm đã mãi mới bắt được. Tòa Nam-án tỉnh Hòa-bình phạt Tạ-văn-Chất 2 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 6 tháng.

Ăn cắp trâu. — Ng-Diên ăn cắp trâu của một người tên là Ng-văn-Hào phải tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt 1 năm tội đồ được tòa Thượng-thẩm giảm xuống 1 năm tù.

Giới thiệu sách mới. — Ông Phương-khôi Đỗ-xuân-Mai có gửi tặng bản-quán một cuốn sách nói về các phép tính hề mặt và lập thái h tính thước vuông Tây sang ruộng ta, cốt là làm tiện việc cho những người đạc điền ở các làng.

Bản quán có lời giới thiệu cùng độc giả một quyển sách mới ấy. Giá 0$10.

Ngạch quan-lại. — M. Phạm-bá-Dược, thông-phán tỉnh hạng nhì, trợ tá huyện Đông-quan (Thái-bình) nay đổi về tòng sự tại dinh quan Tuần-phủ tỉnh ấy.

Ngạch thừa phái. — M. Ng-hữu-Tảo, thừa phái hạng tư tại phủ Nho-quan (Ninh-bình) nay kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở hạt ấy thay M. Ng-đoàn-Địch thừa phái hạng năm đổi đi huyện Kim sơn (Ninh-bình)

M. Ng-duy-Lương, thừa phái hạng tư tại huyện Gia viễn (Ninh-bình) nay kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp hạt ấy thay M. Đặng-đức-Chu đổi đi phủ Nho-quan.

Muốn cần một người « Opérateur-Chimiste », đã quen thạo nghề, biết thử các chất riêng về chất ở mỏ kẽm.

Hỏi xin tại Société minière de Yên-linh, tỉnh Tuyên-quang.

Muốn bán một chiếc auto « Ford ». Máy chạy bằng Magneto, bốn chỗ ngồi, hãy còn tốt, giá thật rẻ, xin đến Garage Moussie, 3, Miribel mà hỏi.

KIẾP TRẦN AI

Ái tình tiểu thuyết

Sách dày 48 trang có tranh vẽ

GIÁ 0,18

XE Ô-TÔ VẬN TẢI

Muốn bán 2 cái xe ca-mi-ông đóng để chở hành khách. Có cả giấy phép chạy xe.

Thiệt là một dịp hiếm có. Hỏi tại số 4, Đường Cột-cờ (Victor-Hugo) Hanoi.

ĐỦ MỌI MÙI

Trước khi các quý-khách định mua khăn quàng cổ và mùa đông này hãy xin qua tới hiệu Demange, 16, Ngõ Trạm, Hanoi xem qua, vì đây có rất nhiều khăn bằng tơ các kiểu đẹp mà lại đủ mọi mùi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tonis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32. GIÂY NÓI số 236

8301.

Tại hiệu BÀO CHẾ MONTÈS có bán :

CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.

L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.

ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo.

Tuần-lễ chiếu bóng đặc đặc-biệt...

Từ thứ năm 12 đến thứ ba 17 Novembre 1925

TẠI RẠP CHỚP-BÓNG

CINÉMA PALACE

Phố Tràng-tiền, HANOI

DONQUICHOTTERIES

Đại phim-ảnh hài-kịch hai đoạn

Rất vui — Buồn cười vỡ bụng

LE MARCHAND DE VENISE

Phim ảnh năm đoạn rất hay!!!

CẨN CÁO. — Hội Indochine Films & Cinemas, đã bắt đầu từ tối thứ tư 11 Novembre, chiếu ảnh tại nhà Khách-sạn Đông-pháp (Hotel Franco-Indochinois) ở phố hàng Long (Route Mandarine) chiếu từ 8 giờ rưỡi đến 11 giờ đêm. Tối nào cũng chiếu và thay chương-trình mỗi tối mỗi khác. Lưu toàn trò cho ra lý thú mời các quý khách ở xa không tiện đến những các rạp của Bản-Hội, xin mời đến đây xem Bản-Hội xin có lời cảm tạ vô cùng.

NƯỚC MẮM

[illegible]

Hanoi, Rue Jean Dupuis, n° 72

[illegible]

Giá bán 3$60 [illegible] ... 18 litres

Còn nhiều hạng ngon hơn cùng các thứ đóng chai giá là 0$25, 0$35, 0$55, 0$80 và 1$20 mỗi chai

Có bán cả nước Nghệ

TRUNG HIẾU THẦN TIÊN

Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 248 trang

giá 0$50 tiền gửi 0$20

bán ở các hàng sách và nhà Soạn giả 98 hàng Bông, Hanoi

HIỆU BÀO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

XIN MỜI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Quan Đốc-tơ Bi-co-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thương, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, ống nói 314.

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người ốm, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi.

AU CINEMA TONKINOIS

13, Phố Hàng Quạt, Hanoi

CHƯƠNG - TRÌNH

Từ ngày thứ sáu 13 Novembre đến ngày thứ năm 19 Novembre 1925

THỜI-SỰ — PATHÉ

Một phim ảnh Pháp

CE COCHON DE MORIN

Hài-kịch chia làm năm hồi

Theo như bài văn của Guy de Maupassant do Tourjanski bày kịch

Do M. Rimsky và Deniss Legaz diễn

GRANDEUR ET DÉCADENCE

Chia làm hai hồi

Do Malec diễn

TIẾNG GỌI ĐÀN

Là một tập văn luận-thuyết

của Dương-bá-Trạc soạn

giá 0$40 tiền gửi 0$11

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tòa án trừng trị. Phiên tòa ngày thứ năm 12 Novembre 1925 xử những việc sau này : Hoàng văn Lược tức Cóm trốn tù và du đãng phải phạt ba tháng tù ; Phạm-trần-Doãn bị thưa là đánh Ng-v-Giai bị thương phải một tháng tù ; Ng thị-Ba bị thưa là ăn cắp 5$00 của M. Le Corre được tha vì không đủ bằng chứng ; — Ng-v-Côi, Đỗ-v-Quynh và Phùng-v-Nhâm đánh tên Trần-v-Dược bị thương thì tòa phạt Ng-v-Côi hai tháng tù, còn hai tên kia được tha ; — Ng-v Bằng bị thưa là ăn cắp 14$30 và một cái quần lụa thâm đáng giá 2$50 của Đặng-thị Sáu xét không đủ bằng cớ được tha ; — Ng-v-Miễn nấu rượu lậu phải phạt 500 quan ; Đặng thị-Chấm bị thưa là nấu rượu lậu tòa bỏ không xét ; Phạm-thị Xuân mang thuốc phiện lậu phải phạt 500 quan và bồi thường cho sở thương-chính 7$6$63 ; Ng-thị Mùi và Ng-thị-Chuột bị thưa là mang thuốc lào không có giấy thông hành được tha vì tòa xét không đủ chứng cớ.

Đến sau tòa có xử đến việc M. Bourguignon Léon Pierre phạm chỉ-dụ ngày 16 Juillet 1919 là bán thuốc có chất độc không có đơn của thầy thuốc và để thứ thuốc ấy ở nơi không phải chỗ hợp thể lệ thì tòa phạt việc thứ nhất 100 quan, việc thứ nhì 500 quan và bắt tập tức phải đóng cửa chỗ để thứ thuốc ấy.

Nạn xe cộ. — Việc một người Tây đi xe mô-tô ngã ở phố Paul Bert đầu, hôm ngày hôm qua tôi nay được tin rõ rằng là M. Potdevin, tôi bấy giờ vào hai giờ chiều, ông ở phố Amiral de Beaumont đi lại, muốn tránh một cái xe tay, phải rẽ sát mô tô vào bên đường nên chẳng may bị ngã vật lên hè bất tỉnh nhân sự. Ngay lúc ấy có người đi mời thầy thuốc lại thăm bệnh tình thì M. Potdevin kêu đau om trong người, chứ không bị xây xát đâu cả. Sau thầy thuốc cho đưa người đau vào nhà thương để điều trị.

Hồi 8 giờ sáng ngày 10 Novembre 8 phố Marine bên Hạ-lý có hai chiếc xe tay va phải nhau, một chiếc là của M. Vidal ở số nhà 4 phố Candiot và một chiếc của hiệu P. P. A. số 518 do tên cu-ly Lưu văn Lơa kéo. Xe của M. Vidal bị quằn một bên bánh và và gãy mất mấy cái tay hoa, còn người không việc gì.

Mất trộm. — M. Lê-v-Thái, 25 tuổi bán hàng chiếu ở phố Chavasseux bị mất trộm một món tiền là 16 đồng bạc và cái thẻ sưu thì đã làm đơn trình sở cẩm.

Việc mất thẻ sưu. — Tên Trần-v-Minh tức Tư, Tức tư Giận tức Côi can việc ăn cắp thẻ sưu của lý-trưởng làng Thê-chung tỉnh Vĩnh-yên thì sai sở mật-thám đã xét hỏi và đệ sang tòa án ; hiện tên Minh vẫn còn phải tống giam ở Đề-lao Hải-phòng.

Giải vào tòa án — Ng-v-Mê 18 tuổi và Phạm-bá-Điền 20 tuổi, đều làm cu-li ở sở xi-măng và ở cả hộ từ bên Hạ-lý bị thưa là đang đêm chực lên cửa vào một nhà người đàn bà ; Đỗ v-Long, 52, tuổi, bán hàng cơm ở Vệt-cách Thượng, can tội chứa chấp nhờ sự quản lo của nhiều người mất trộm ở Haiphong. Đồng-v-Chốt tức Phạm-v-Can, tức Đồng-v-Danh tức Tám, 25 tuổi và nghề-nghiệp, nhà ở Dư-Hàng phạm luật cẩm cố ; Phùng thị-Đào, 18 tuổi, làm nghề bán đồ cũ ở An-dương, thấy trong nhà có một thùng đồng vọng mà hỏi thì trả lời ấp úng, đến phải bắt tống giam để giải vào tòa án xét nghĩ.

Một vạn hai nghìn đồng bạc. — Cách đây độ một tháng rưỡi, bản báo đăng chuyện ở Hongay một hôm có lũ trẻ con nhặt được cuộn giấy bạc hai chục đồng mà không biết mới đem cho người ; vẽ sau người lớn cướp sinh ra đánh nhau rồi đưa nhau vào sở cẩm thưa kiện v. v. thì mãi đến ngày nay mới có người biết rõ đầu đuôi thuật lại như sau này :

Cuộn giấy bạc ấy nguyên của một người thầu-khoán, lúc sinh thời rất có tính bủn-tiện và cẩn-thận, đến nỗi nhà ở hai tầng thì người ấy ở tầng trên còn vợ con đều ở cả tầng dưới thường nhật không được lại vãng lên chỗ người ấy ở dĩ chí bữa ăn người ấy chỉ lên ai mang cơm nước lên mới được lên. Người ấy nghiện rượu, nhưng chỉ uống rượu với lạc rang hay đỗ nhấm xoàng thôi. Cách tầng phía trong nhà cũng chặt chẽ lắm, làm có tiện mà cha mẹ vợ con không biết chi đến cả. Một bữa uống rượu say thì chợt có nhà gọi có việc cần, sau người ấy phải đi theo người đốc-công lên xe-hỏa vào mỏ nên không được về nhà nghỉ ngơi nữa. Lên xe thì người đốc công đứng đằng đầu toa, còn người ấy đứng đằng cuối ; xe chạy được một quãng thì vì say rượu ngã lọt xuống đường sắt bị nghiến đầu rơi một nơi mình rơi ra một nẻo, vợ con được tin nhặt xác về chôn rồi tìm kiếm trong nhà thấy bạc giấu giếm khắp mọi só. Người ta còn nói rằng ngay lúc người ấy bị rồi thì vợ chạy lại vội vàng cậy hàm để lấy vàng vì hai hàm răng có đồ nhiều vàng lắm. Cách sau mấy năm nhà người ấy bị sa sút, có cái quạt kéo đem bán cho một người, người mua được lại đem bán cho người khác. Người mua được về sau cũng đem quạt dùng đã cũ nát thì dựng ở cửa làm cái chắn phong. Trẻ con qua lại chơi nghịch lấy dao rạch cái quạt ấy ra thì thấy ở bên trong lần vải có vô số tranh vẽ đỏ đẹp (giấy bạc hai chục mài đỏ) mới rủ nhau móc lấy rất xé làm cờ quạt để chơi với nhau. Người lớn nom thấy chạy lại tranh cướp huyên náo và bảo những đứa trẻ dẫn lại chỗ cái quạt, nhưng ý chừng nhà có quạt biết trước đã cất rồi, nên họ tiếc của mà phao ngôn là giấy bạc giả, đến sau người có quạt đem nộp sở Cẩm chín lá giấy bạc ấy và khai đầu đuôi như thế, lại nói rằng không rõ là thật hay giả xin nộp để đợi người nào có của lại mà nhận. Sở làm bảo giấy bạc thật, hiện vẫn còn để tại nhà giấy. Khi những trẻ con móc giấy bạc ở cái quạt ra chơi thì đâu lại có lối nẻ tờ di-chúc của người có của viết để lại ; trong cái quạt có sáu trăm lá giấy bạc hai đồng (vị chi là một vạn hai nghìn đồng bạc) toàn bằng thứ giấy đỏ còn mới, có người nhặt được tờ di-chúc đó mới biết rõ số tiền mà ngờ cho người có cái quạt bắt được của tự-nhiên đến một vạn bạc, chứ chẳng ít.

Câu chuyện không rõ có thật không nếu thật ra thì người để của như cách đó cũng kỳ-khôi lắm nhỉ !

NAM - ĐỊNH

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời chân trọng đa tạ các cụ, các quan, các ông, các bà, cùng các cô, các cậu, đã có lòng đi đưa đám, hoặc cho đồ phúng, cùng là gửi thơ hỏi thăm, phụ-quận, thân-phụ, nhạc phụ, ngoại tổ-phụ chúng tôi là :

M. NG-VĂN LIÊN dit NAM-THÁI

Bắc-kỳ tư-vấn nghị-viên

Thưởng-thọ nhị hạng Kim-tiền

Hưởng thọ 53 tuổi

mất ngày 8 Novembre 1925, và an-táng tại Nghĩa trang Bảo-tế, Nam-định. Trong khi tang-gia bối-rối, có điều sơ-xuất, xin các cụ, các quan, cùng các ông, các bà và các cô, các cậu miễn-thứ cho.

Vị-vong-nhân :	Nguyễn-thị Thìn,
Cô-tử :	Nguyễn-phúc-Cơ,
	Ng-phúc-Nguyên.
	Nguyễn-phúc-Vinh,
Nữ-tử :	Nguyễn-thị-Bích,
	Nguyễn-thị-Khuyên
	Nguyễn-thị-Ngọc,
Tế tử :	Nguyễn-Kim,
Ngoại-tôn :	Nguyễn-thị Dung.

Đồng gia bái tạ.

BẮC-NINH

Lễ thành-phục Hoàng-thượng. — Hồi 7 giờ rưỡi sáng hôm thứ năm, các quan tỉnh, các quan phủ huyện và các viên chức tòng sự đều đến vọng cung để làm lễ thành phục đức Khải-định Hoàng-đế. Quan chánh sứ quan phó sứ và các quí quan đều đến thị lễ đông lắm.

BÀ-ĐỒNG

Bị ngã ô tô — Vừa rồi một người hàng phở tên là Ngô-Mai, 28 tuổi, nhân bán cho một người hành-khách trên chiếc ô-tô số T 2058 một bát phở, khi xe sắp chạy bèn nhảy theo lên để đòi bát, chẳng may bị ngã ném xuống, đầu và mặt phải nhiều vết thương khá đau.

Số 326

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, cũng ngảnh lại dặn viên thủ tướng mấy câu như lần trước. Lại nói chuyện ba anh em họ *Nguyễn* đi trước, *Trương-thuận* đi sau, cùng nhau reo hò xông vào cướp trại. Khi vào tới nơi, trông thấy trong trại đèn lửa sáng rực, mà không có một người nào ra vào.

Ba anh em họ *Nguyễn* giật mình kinh sợ, quay lại toan chạy. Bỗng nghe một tiếng thanh-la vang động, mã-quân và bộ-quân ở hai bên tả hữu, chia làm tám đạo, ầm ầm kéo ra, vây kín bốn mặt. *Trương-thuận* thấy vậy, tức thì nhảy ngay xuống nước.

Ba anh em họ *Nguyễn* cố hết sức mở đường mà chạy, chạy ra đến bờ sông thì bộ-quân đã đuổi tới nơi. Chúng dùng câu-liêm và rém dây thừng, liền bắt sống được *Hoạt-diêm la* là *Nguyễn tiểu-thất*, giải đem về trại.

Nguyễn-tiểu-nhị, *Nguyễn tiểu ngũ* và *Trương-thuận* nhờ được có *Hỗn-giang-long Lý-tuấn* cùng *Đồng-uy*, *Đồng mãnh* ... sức giải cứu, cho nên mới thoát nạn về được.

Thủy quân thấy vậy, vội vàng phi báo với các vị đầu-lĩnh ở trong sơn-trại. *Lưu-đường* liền sai *Trương-thuận* theo con đường thủy đi thẳng đến trại *Tống-giang* để báo cái tin nguy-cấp ấy.

Tống-giang nghe báo, bàn với *Ngô-dụng* rằng :

— Bây giờ chúng ta biết dùng kế chi mà đánh cùng *Quan-thắng* cho được ?

Ngô-dụng nói :

— Ngày mai quyết chiến một trận, thử xem thắng bại thế nào, rồi sẽ định liệu.

Hai người cùng nhau thương-nghị thì bỗng nghe hiệu trống nổi ầm, có *Xá quận-mã Tuyên-tán* đem quân thẳng tới đại-trại. *Tống-giang* cũng đem quân ra để nghênh-chiến, trông thấy *Tuyên-tán* đứng ở dưới cờ, đang thúc quân tiến đánh.

Tống-giang ngảnh lại bảo các tướng rằng :

— Nào ai dám giục ngựa ra đánh trước ?

Bỗng thấy *Tiểu-lý-quảng Hoa vinh* cầm giáo giục ngựa tiến ra, đón đánh *Tuyên tán*. *Tuyên tán* cũng múa đao để đối-địch lại. Hai bên giao-chiến cùng nhau, mới được mười hợp thì *Hoa vinh* liền quay ngựa bỏ chạy.

Tuyên tán thúc ngựa đuổi theo. *Hoa vinh* mắc ngọn giáo vào cái vòng đeo, rồi rút tên giương cung, ngồi trên yên ngựa, nghiêng mình ruổi cánh, bắn thẳng một phát.

Tuyên tán nghe tiếng dây cung, vội-vàng giơ ngọn đao lên đỡ, gạt được mũi tên, chính trúng vào lưỡi đao đến *kẻng* một cái. *Hoa-vinh* thấy phát tên thứ nhất không trúng, lại rút đến phát tên thứ hai.

Bấy giờ lại gần hơn trước, bắn thẳng vào giữa bụng *Tuyên tán*. *Tuyên-tán* nghiêng mình tránh sang một bên thì phát tên ấy lại bắn vào chỗ không. *Tuyên-tán* thấy *Hoa-vinh* bắn giỏi như thế, không dám đuổi theo nữa, liền quay ngựa chạy về bản-trại.

Hoa-vinh thấy *Tuyên-tán* không đuổi, vội-vàng quay ngựa đuổi theo *Tuyên-tán*, rút đến phát tên thứ ba, chiếu thẳng vào sau lưng *Tuyên tán*, lại bắn một phát.

Bấy giờ đã gần hơn trước, bỗng nghe tiếng dây cung đánh *vù* một cái thì mũi tên ấy chính trúng vào cái hộ-tâm ở phía sau lưng. *Tuyên-tán* vội-vàng thúc ngựa chạy về, rồi sai người phi báo cho *Quan-thắng* được biết.

Quan-thắng nghe báo, tức thì cầm ngọn *Thanh-long-đao*, cưỡi con *Xích-thán-mã* đi ra trước trận. *Tống giang* trông thấy *Quan-thắng* tướng-mạo đường-hoàng, uy-phong lẫm-liệt, liền cùng *Ngô dụng* chỉ trỏ lầm-nhầm khen ngợi.

Tống-giang lại quay đầu truyền bảo các tướng rằng :

— *Quan* tướng-quân có tiếng là bậc anh-hùng, thật đã không sai !

Vì một câu nói ấy, làm cho *Lâm-sung* phải căm tức mà kêu to lên rằng :

— Anh em chúng ta từ khi vào *Lương sơn-bạc* đến giờ, lớn nhỏ hàng năm bảy mươi phen ra trận, chưa từng chịu tỏa nhuệ-khí bao giờ, ngày nay cớ sao tự mình lại làm giảm cái uy-phong của mình như thế.

Nói xong, cầm giáo thúc ngựa ra đánh *Quan-thắng*. *Quan-thắng* thấy vậy, quát to lên rằng :

— Bọn giặc cỏ ở nơi thủy-bạc kia, ta không thèm đánh các ngươi làm chi. Các ngươi cứ gọi một mình *Tống giang* ra đây, để ta hỏi xem vì cớ chi mà hắn dám bội phản triều-đình.

Tống-giang đứng ở dưới cờ, nghe câu nói đó, liền quát bảo *Lâm sung* hãy dừng tay lại, rồi giục ngựa ra trận, thi lễ cái chào *Quan thắng* mà thưa rằng :

— Tôi là một kẻ tiểu-lại ở huyện *Vận-thành* tên gọi *Tống-giang*, xin có lời kính chào để tướng-quân hỏi tội.

Quan thắng nói :

— Nhà ngươi làm một kẻ tiểu-lại, cớ sao lại dám đem lòng bội-phản triều đình ?

Tống-giang đáp rằng :

— Chỉ vì triều-đình bất-minh, dung túng những bọn gian-thần, không để cho người trung-lương được tiến thân. Phường tham-quan ô lại khắp trong thiên-hạ, chuyên làm hại nhân dân, cho nên bọn *Tống-giang* này phải thay trời hành-đạo, chứ lòng không có lòng nào khác vậy.

Quan-thắng quát to lên rằng :

— Rõ-ràng là một bọn giặc cỏ, chẳng hay thay trời nào mà hành đạo nào ! Ngày nay thiên-binh đã tới đây, lại còn dám dùng nét mặt giả dối và buông lời nói khéo. Nếu không xuống ngựa chịu trói đi thì ta đây sẽ đánh cho nhà-ngươi phải tan xương nát thịt.

Bấy giờ *Tích-lịch-hỏa Tần-minh* nghe câu ấy, liền kêu to lên một tiếng tay cầm cái lang-nha-côn, thúc ngựa tiến ra ; *Lâm sung* cũng kêu to lên một tiếng, rồi tay cầm ngọn giáo giục ngựa tiến đến.

Hai tướng áp lại đánh *Quan-thắng*, *Quan-thắng* một mình địch với hai người. Ba ngựa vòng quanh như đèn chạy quân, cát bụi lầm trời, cùng nhau xung đột. Bỗng đâu thấy *Tống-giang* chỉ trỏ, rồi truyền nổi hiệu thu quân.

Lâm sung và *Tần minh* quay ngựa trở về, nói với *Tống-giang* rằng :

— Chúng tôi đang định bắt hắn, cớ sao huynh-trưởng lại vội-vàng thu quân về.

Tống-giang cất cao tiếng lên mà bảo rằng :

— Các hiền-đệ ơi ! Chúng ta vẫn giữ trung nghĩa xưa nay, cho nên không muốn lấy hai người mà bắt một người. Dầu có bắt được nữa, chắc hẳn cũng không chịu phục. Và ta xem *Đại-đao* là một tướng nghĩa-dũng, dòng-dõi trung thần. Tổ-tiên trước đã hiển thánh, nhà nào cũng đều có thờ. Nếu được người ấy lên núi thì *Tống giang* này tình-nguyện nhường ngôi.

Lâm-sung và *Tần-minh* đều biến sắc mặt mà lui ra. Hôm ấy hai bên đều thu quân về. *Quan-thắng* về đến trong trại, xuống ngựa cởi giáp, trong lòng nghĩ thầm : Ta đánh với hai tướng không nổi, đã sắp bị thua, sao *Tống-giang* lại bỗng nổi hiệu thu quân, không biết là ý-tứ thế nào.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Le voleur et le savant

L'abbé de Molières était un homme simple et pauvre, étranger à tout, hors à ses travaux sur le système de Descartes ; il n'avait point de valet, et travaillait dans son lit, faute de bois, sa culotte sur sa tête par dessus son bonnet, les deux côtés pendant à droite et à gauche. Un matin, il entend frapper à sa porte : « Qui va là ?... — Ouvrez... » Il tire un cordon et la porte s'ouvre.

L'abbé de Molières ne regardant point. « Qui êtes vous ? - Donnez-moi de l'argent. De l'argent ? - Oui, de l'argent, Ah! j'entends, vous êtes un voleur. Voleur ou non, il me faut de l'argent. - Vraiment oui, il vous en faut ? Hé bien! Cherchez là dedans. » Il tend le cou et présente un des côtés de la culotte; le voleur fouille. « Hé bien ! Il n'y a point d'argent. - Vraiment non : mais il y a ma clef. -- Hé bien ! cette clef. .. -- Cette clef, prenez la. - Je la tiens. - Allez-vous en à ce secrétaire; ouvrez .. » Le voleur met la clef à un autre tiroir. « Laissez donc, ne dérangez pas. Ce sont mes papiers à l'autre tiroir, vous trouverez de l'argent. - Le voilà. -- Hé bien! Prenez.. Fermez donc le tiroir... » Le voleur s'enfuit. « Monsieur le voleur, fermez donc la porte. Morbleu! il laisse la porte ouverte ! Quel chien de voleur ! Il faut que je me lève par le froid qu'il fait ! Maudit voleur ! » L'abbé saute en pied, va fermer la porte, et revient se mettre à son travail, sans penser peut être qu'il n'avait pas de quoi payer son dîner

Champfort

Le soleil déclinait

Le soleil declinait ; le soir prompt à le suivre
Brunissant l'horizon, sur la pierre d'un champ,
Un vieillard qui n'a plus que peu de temps à vivre,
S'était assis, pensif, tourné vers le couchant.
C'était un vieux pasteur, berger dans la montagne,
Qui jadis, jeune et pauvre, heureux, libre et sans lois,
A l'heure où le mont fait sous l'ombre qui le gagne,
Faisait gaiement chanter sa flûte dans les bois.
Maintenant, riche et vieux, l'âme du passé pleine,
D'une grande famille aïeul laborieux,
Tandis que ses troupeaux revenaient de la pleine,
Détaché de la terre, il contemplait les cieux.
Le jour qui va finir vaut le jour qui commence.
Le vieux pasteur révait sous cet azur si beau.
L'océan devant lui se prolongeait, immense
Comme l'espoir du juste aux portes du tombeau.
O moment solennel ! Les monts, la mer ferouche,
Les vents laissaient silence et cessaient leur clameur.
Le vieillard regardait le soleil qui se couche,
Le soleil regardait le vieillard qui se meurt.

Ăn-trộm và bác-sĩ

Thầy-tu Molières là một người giản-dị thanh-bạch, ngoài công việc khảo-cứu về lý thuyết Descartes, ông không còn thiết gì nữa; ông không có đầy-tớ, ông làm việc ngay ở trong giường, không có củi sưởi, ông quàng cái quần đùi lên trên mũ thụng, hai ống quần lấp lửng hai bên tai. Một hôm thấy gõ cửa, ông hỏi : « Ai đấy ?... Tiếng trả lời : « Mở ra ». Ông kéo một cái dây cửa liền mở. Ông Molières không trông ra ai, chỉ nói rằng : « Anh là ai ? » — Đưa tiền đây ! Tiền à ? - Phải ! tiền ! — Ai tôi xin lỗi rồi, thế anh là ăn trộm à ? — Ăn trộm này chẳng ăn trộm một ý, phải có tiền cho tôi đây. — Thực thế sao, phải có tiền cho anh à ? Vậy tôi sẽ tìm đây này... » Ông vươn cổ ra và mặt cái ống quần đùi cũng thò ra theo ; thằng kẻ trộm tưởng tìm rồi nói : « Đâu nào ! Không có tiền. — Không có thực à ; mà có cả chìa khóa ấy. — Tôi đã lấy được đây rồi — Vậy tôi đi sang cái tủ kia này, mở ra.... » Ông thấy thằng kẻ trộm thò chìa khóa vào ngăn khác liền bảo: Đề yên đừng làm lung tung lên ! Gấy mà của tôi đấy Đề gì ! Đã bảo đừng !

Gấy mà của người ta đấy mà ; ngăn kia, anh sẽ thấy tiền — Đấy rồi. — Đấy rồi, thì lấy đi.... Khoan ngăn lại nào...» Thằng kẻ trộm chạy. « Ông kẻ trộm ơi, ông lấy đem bộ cái cửa lại vậy. Đồ quái ! nó bỏ cửa thong-thả thế !... Thế ăn trộm mới chó cơn ! Rét mướt thế này mà mình phải cực ! vạn kiếp thằng ăn trộm ! » Nhà thầy nhẩy xuống gác đi đóng cửa, rồi lại trở vào làm việc, có lẽ cũng chẳng biết rằng có chẳng còn đồng nào mà ra tiền cơm sang nữa.

Song Nam
Ngữ-ẩn-văn-Thuộc

Ác vàng non tây

Giới tây xế bóng vàng chênh chếch
Mặt-mà khơi đồng đất vắng teo
Lão ông đẩu bạc tuổi kiều
Ngồ trần tổng đá trông theo ác tàn
Vốn thuở nhỏ lắm than nghèo khổ
Nghề chăn nuôi hàm thiết tự do
Hôm hôm mải khuất mây mờ
Rừng sâu lánh thết một vì khúc tiêu
Này phút tuợ hai điền đủ cả
Chăn con đông nghỉ bỏ hồi xưa.
Cửa về tiếng ốc xa đưa
Ngàn mây thăm thẳm ngẫn ngơ mông bần
Lúc tuổi-tác bỗ con ngày trước
Vừng giới xanh non nước mơ màng
Kể công trước cửa thị ân-đường
Ngửa trông bát ngát như dường bể kia
Bể lặng sông nái vừa im gió
Bỗi hoàng-hôn cây cỏ tiêu-điều
Lão ông lặng ngắm gởi chiêu
Giới soi ông lão bóng dìu xế đen

Cao-hữu-Tạo

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Chỉ vì kiệt quá

Ngày xưa ở thành Đa-ma có một người lái buôn giầu có, đã được lãi một món tiền khá to về buôn các đồ khí giới từ đem bán cho các thành phố lớn ở phía Á. Người ấy đi tích thu được rất nhiều những đồ quí báu. Rồi tạo sẽ có cách làm cho mày không hại được tao nữa. »

Lão mới đem đôi giầy vào trong vườn, đào một cái hố ở gốc cây mà chôn xuống, bọng mới nghĩ thầm : « Thôi thế là yên việc. »

Nhưng lúc đó có người láng-giềng ngồi ngoài sân, trông thấy lão đào hố, mới nói một mình rằng : « Này, lão ba-lếu kia, nó giấu vàng. Rõ thật không biết lấy đâu ở với cái vàng ấy. Có vàng đứng lẽ giàu được bất bao lâu mà nghèo khổ, lại để rẻ dụng ở dưới đất. »

Nguyên người láng-giềng vẫn ghét sự lão A-ly có tiền mà hay keo kiệt, mới tố cáo cho mọi người ở tỉnh biết lão có vàng để ở trong không hết, phải đem chôn trong vườn. Họ lại đến thêm đi mất liền. Phải ông quan cai-trị đấy lại khôn ngoan, nhân thấy lão ấy muốn với của làm giàu. Nay mai tử xét xem lão kiệt thấy bọn sai-nha đến thì sợ hãi thế nào.

Sai-nha thé : Tao ta lên quan, ngài cho đòi.

— Kẻ khốn nạn phải lên quan có việc gì ?

— Không biết việc gì, nhưng nếu không đi ngay, ta được phép đánh sưng.

Lão lái buôn run sợ theo bọn công đi, khi đến công-đường, ngài lới-đình quở :

— Mi có vàng không giấp ai mà lại đem chôn để chứ ?

— Bẩm đại-nhân, kẻ ăn này không có vàng chôn. Đề là nợ muốn hại tôi, mới đặt điều ra mà nói.

— Mày đã chôn trong vườn mày những hòm vàng kia mà !

— Bẩm đại-nhân kẻ hèn này xin thề có toàn thành chứng minh, thực quả không có chôn tí vàng nào trong vườn.

— Người ta đã trông thấy mày chôn mày còn dám thề thốt a ?

— Bẩm đại-nhân thực kẻ hèn này chỉ chôn những giầy nát mà kẻ hèn muốn thải.

— Câu ấy làm cho quan ngài đại-nộ mắng :

— Mày nói đua với tao à ? ai lại có chôn giầy bao giờ. Trước mặt tao mày còn dám thề thốt a ? Tao phải trừng trị cho mày biết tay.

— Bẩm đại-nhân thực có thế.

Quân hay, cắng nọc nó ra cho nó mấy chục.

— Xin đại-nhân cho tôi về đào lên cho đủ sự thực, chứ đánh tôi thì can.

— Tao tha cho mày thì mày phải đáng tao nửa số vàng mày vẫn giấu giếm.

Lão lái buôn mới tỉnh ngộ ra phải mất tiền mới xong. Bèn thuận đưa một món tiền lớn, rồi được tha.

Khi về đến nhà lão tự nghĩ rằng : « Rõ khổ, phải ăn nhịn để dành, ngày đêm vất vả mới có, thì lại cứ bị kẻ cướp ! Chém cha đôi giầy này, mày làm hại tao ! Tao sẽ có cách làm cho mày mất tâm mất tích. . . »

Đêm đến, lão một đao giầy lên, bọc để kín và đi ra ngoài ô. Khi đã xa tỉnh rồi, vẫng vẻ có một mình, lão mới men đến gần sông và thả đôi giầy cho dòng nước chảy. Giầy vốn nặng chìm ngay xuống đáy sâu. Lão thấy thế mới yên lắm trở về. Về đến nhà thở dài một tiếng cho hả dạ mà nói rằng : thôi thế là thoát được cái oan-nguyên những sự khổ sầu

Sáng hôm sau, trong tỉnh xảy ra một sự xôn xao dữ. Thấy dân bà bảo nhau rằng : « Nước cạn, mấy đứng, khó lòng lấy được đầy vò. »

Rồi những người gánh nước thuê kêu nài rầm rĩ xin cho mở mấy. Dân hàng phố kéo ra đông, cử đồ tội cho những kẻ coi về việc nước nôi trễ biếng. Những người này sợ quan trên trách phạt, mới đi thăm các cống và ra sông xem xét đâu mà nẫm nước. Té ra thấy đôi giầy của lão A-ly trôi vào cống cái và làm tắc tị nước không thông đi được, những người ấy mới nói :

« Các ông các bà biết cho, đó không phải lỗi tại chúng tôi, chỉ tại thằng A-ly khốn nạn nó vứt giầy của nó ra sông.

Mọi người đều nói :

Thằng khốn nạn ấy muốn làm nước lại à ? Ta nên bắt lấy nó mà giải lên quan.

Họ bèn nhao nhao kéo đến nhà lão lái buôn ; Quan lại phạt lão lấy tiền nữa ; lão khổ sở vô cùng, tự hỏi mình rằng.

« Biết làm thế nào cho thoát được đôi giầy tai ách ấy bây giờ ? Chôn đã không được, vứt đi cũng không xong. Nay có một cách là đốt ra gio thì tất không ai còn đem về đây được nữa. »

Lão bèn sai người và giả dóm lửa, rồi quẳng giầy vào. Giầy mới vứt dưới nước lên một rơm rợt, không sao cháy được. Phải chờ cái rõ to mới đốt hết, nhưng lại thấy kêu : cháy, cháy ! Tai ra ngọn lửa đã bén mái nhà, mà mái nhà thì gỗ đã mọt nên cháy dễ như thể đốt rơm.

Hàng phố hết sức cứu nhưng không được. Thành ra bao nhiêu đồ đạc nhà cửa của lão hóa ra gio cả.

Ấy đó lão lái buôn chỉ vì kiệt quá mà phải khổ sở như thế. Nếu lão biết đổi ngay giầy khác từ lúc nên đổi tai có đâu cái họa trùng trùng điệp điệp như thế. Sự keo kiệt không những là sự xấu vì không làm được lợi-lợi cho ai mà lại khiến cho kẻ keo kiệt lắm khi lụy đến thân nữa.

Nguyễn-Nhường

Hiệu kim-hoàn 昌盛

HOÀNG-QUANG-THIỆN
Bijoutier
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
Hanoi, 91 Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ nữ trang bạc ở giữa phố hàng Bạc, chuyên hiệu có bằng tốt nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vững đáng tuổi. Các ngài có tiền cổ lại sắm sửa, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

CÓ BÁN :

Xe đạp và xe máy « Môtô » hiệu « TERROT » và « ALCYON »
Đồ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô, xe ô-tô

Súng đi săn
hiệu VERNEY CARRON
Xưởng chữa xe ô-tô
Xin đến hỏi giá

茂 MAO-SENG 盛

67, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chậu sang bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin một chiếc cỏ.

MAO-TRINH kính cáo.

SỞ MUA VĂN-TỰ NỢ VÀ ĐÒI HỘ CÁC CÔNG NỢ

Nhà-giấy ở số 6, Phố Hàng-Trống — Hanoi

Sở này đã trình Tòa, *đã mở bảy năm nay* chuyên về việc mua văn-tự nợ và đòi hộ các công nợ ở các tỉnh. Cũng được phép dịch các đơn từ — *lo giúp hộ các công việc* — mua bán hộ nhà cửa, đất cát vân vân...

— Ai ở các tỉnh đến Hanoi mà không biết Tòa-án hay là các sở-giấy quan Trạng-Sư thời cứ đến bỏi sở này, sẽ cho người đưa hộ đến tận nơi, không lấy tiền lộ-phí này là mượn lo giúp hộ cũng được.

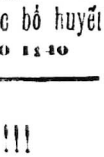
— Ai muốn cần hỏi điều gì thời cứ đến nhà-giấy hay là viết thư sẽ xin trả lời. — (Sở này không giao cho ai thay mặt ở các tỉnh rồi *cũng không cho ai đi đòi nợ các tỉnh*).

— *Phàm Sở-giấy nào được phép mở đã lâu tại Hà-thành đều có cẩn-thận* — có thể giấp được nhiều việc hoàn-toàn.

武 秀 清
VŨ HUY-THANH

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay lời cảm ơn.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém ăn, ít ngủ, phải làm cho hay hoặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ !

Hà thuốc nay có hội-đồng xét quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MAT BO 15-40

RẺ LẠ !!!

MŨ TRẮNG BẰNG LIÈGE

Giá đặc biệt **2$50** một cái

HAI-CHINH
74-76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 74-76
HANOI

HÀNG MỚI SANG BÁN CHIỀU KHÁCH

Bán-hiệu bán cắt bán lẻ các thứ hàng vóc nhiều tơ lụa, satin, sa tầu, cachemire jaille, khăn tua tơ, khăn tua len các thứ len dạ, tissus Imperméable, mũ dạ v. v...

PHAN QUẢNG-THÀNH
Số nhà 10, phố hàng Bào, Hà nội.

Nếu ai mắc phải bệnh tiêu ♦ lậu và giang-mai ♦ dù lâu hay mới, dù nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không phải về đường sinh dục nên lập tức dùng thuốc của hiệu Ư-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Đáp cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bệnh thuốc bệnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở nhiều nơi gởi tại. ●

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 62, phố hàng Đồ và ở Hué hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán bộ.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rắn, sưng da dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

● Giá mỗi chai : 1$40 ●

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Các ngài vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 22 tháng mỗi tháng là mười quan. Một tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền số-hưu, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu khó đành dịn một tí, thật hẳn như không nghĩ đến, mà có được dư các cuộc rút số, lại được có quyền số-hữu một cái vé rất quý có tính lợi-tức.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm tám kỳ dự cuộc rút số : 15 Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gởi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như bức thư ngày 12 Mars 1920, các nhà mua vé được đủ điều như chân

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

. Donc vivez, pardessus tout. Usez de votre mo pendant que vous le tenez En vérité, je vous le dis, monsieur l'évêque. J'ai ma philosophie, et j'ai mes philosophes. Je ne me laisse pas enguirlander par des balivernes. Après ça, il faut b en quelque chose à ceux qui sont en bas, aux va-nu-pieds, aux gagne petit, aux misérables. On leur donne à manger les légendes, les chimères, l'âme, l'immortalité, le paradis, les étoiles. Ils mâchent cela. Ils le mettent sur leur pain sec. Qui n'a rien a le bon Dieu. C'est bien le moins. Je n'y fais point obstacle, mais je garde pour moi monsieur Sargeon. Le bon Dieu est bon pour le peuple.

L'evêque battit des mains

— Voilà parler! Sacrin teu. L'excellente chose, et vraiment merveilleuse, que ce matérialisme la! Ne l'a pas qui veut. Ah! quand on l'a, on n'est plus dupe; on ne se laisse pas bêtement exiler comme Caton, il lapider comme Etienne, ni brûler vif comme Jeanne d'Arc. Ceux qui ont réussi a se procurer ce materialisme admirable ont la joie de se sentir irresponsables, et de penser qu'ils peuvent dévorer tout, sans inquiétude, les places, les sinécures, les dignités, le pouvoir bien ou mal acquis, les palmodies inclatives, les trahisons utiles, les saveureuses capitulations de conscience, et quand ils entreront dans la tombe, leur digestion faite. Comme c'est agréable. Je ne dis pas cela pour vous, monsieur le sénateur. Cependant il m'est impossible de ne point vous féliciter. Vous autres grands seigneurs, vous avez, vous le dites, une philosophie à vous et pour vous exquise, raffinée, accessible aux riches seuls bonne à toutes les saisons, assaisonnant admirablement les voluptés de la vie. Cette philosophie est prise dans les profondeurs et débattue par des esprits d'élite. Mais vous êtes bons prêtres, et vous ne trouvez pas mauvais que la croyance au bon Dieu soit la philosophie du peuple, à peu près comme l'oie aux marrons est la dinde aux truffes du pauvre.

IX

Le frère raconté par la sœur

Pour donner une idée du ménage intérieur de M. l'évêque de Digne et de la façon dont ces deux saintes filles subordonnaient leurs actions, leurs pensées, même leurs instincts de femmes aisément effrayées aux habitudes et aux intentions de l'évêque, sans qu'il eût même à prendre la peine de parler pour les exprimer, nous ne pouvons mieux faire que de transcrire ici une lettre de mademoiselle Baptistine à madame la vicomtesse de Bois hevron, son amie d'enfance. Cette lettre est entre nos mains

Digne, 26 Décembre 18..

Ma bonne madame, pas un jour ne se passe sans que nous parlions de vous. C'est assez notre habitude, mais il y a une raison de plus. Figurez vous qu'en lavant et époussetant les plafonds et les murs, ma dame Magloire a fait des découvertes; maintenant nos deux chambres tapissées de vieux papier blanchi à la chaux ne dépareraient pas un château dans le genre du vôtre. Madame Magloire a déchiré tout le papier. Il y avait des choses dessous. Mon salon, où il n'y a pas de meubles, et dont nous nous servons pour étendre le linge après les lessives, a quinze pieds de haut, dix-huit de large carrés, un plafond peint anciennement avec dorure, des solives comme chez vous. C'était recouvert d'une toile, du temps que c'était l'hôpital. Enfin des boiseries du temps de nos grands'mères. Mais c'est ma chambre qu'il faut voir. Madame Magloire a découvert, sous au moins dix papiers collés dessus, des peintures, sans être bonnes, qui peuvent se supporter. C'est Télémaque reçu chevalier par Minerve, c'est lui encore dans les jardins. Le nom m'échappe. Et fin où les dames romaines se rendaient une seule nuit Que vous dirai je? J'ai des romains, des romaines (ici un mot illisible), et toute la suite. Madame Magloire a débarbouillé tout cela, et cet été elle va réparer quelques petites avaries, revernir le tout, et ma chambre sera un vrai musée. Elle a aussi trouvé dans un coin du grenier deux consoles en bois, genre ancien. On demandait deux écus de six livres pour les redorer, mais il vaut bien mieux donner cela aux pauvres; d'ailleurs c'est fort laid, et j'aimerais mieux une table ronde en acajou.

« Je suis toujours bien heureuse. Mon frère est si bon Il donne tout ce qu'il a aux indigents et aux malades. Nous sommes très gênés. Le pays est dur l'hiver, et il faut bien faire quelque chose pour ceux qui manquent. Nous sommes à peu près chauffés et éclairés. Vous voyez que ce sont de grandes douceurs.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

Vậy thời đã được sống ở đời, thì cái nghĩa sống là nghĩa trọng hơn cả. Ta còn nắm được cái thăng ta ngày nào, thì ta dùng nó cho tận-thiện tận-lợi. Thật tình thì tôi nói cho ông biết, ông giám-mục ơi, tôi có cái tôn-chỉ riêng của tôi. Tôi lại sở thích riêng mấy nhà triết-triết ban về cái đạo làm người. Tôi dây không có lấy những câu tán xằng lãm hoa quảng-cô. Tuy nhiên cũng phải có cái gì mà thì cho những kẻ ở dưới, cho những đồ chân không nhẩm đất, cho những kẻ kiếm chẳng đủ ăn, cho những quân khốn-nạn. Những đứa ấy thì phải cho chúng nó gặm những chuyện hoang-đường, những câu bảy đạt, nào là linh-hồn, nào là bất-diệt, nào là thiên-đường, nào là sao sáng trên không. Chúng nó thật thà nhài vậy. Chúng nó lấy những cái đó làm đồ ăn cho trời cỗ miếng bánh khô. Nghe thế, ai không có gì thì cũng Đức Chúa Lợi Thời thì cũng phải cho họ bấy nhiêu là tốt. Tôi dây không có vật nài, không cần ngăn-trở, những tôi xin giữ lấy ông Nargeon. Còn Thiên-chúa tôi để cho làm lẽ-thừ

Ông giám-mục nghe bấy nhiêu câu, vỗ tay mà rằng

— Thật là lời nói đáng vàng! Câu chữ-nghĩa vật-chất ấy mới là một chữ nghĩa hay làm sao, là làm sao! Để mọi chúc-ni cũng tư-tưởng được như thế đấy hẳn thôi. Ai mà đã nắp được cái tôn chỉ ấy, thì không còn khó dại gì nữa, không còn ngu-xuẩn như ông Caton mà chịu chết đấy, như ông Etienne mà bị chàng tròm như bà Jeanne d'Arc mà để chúng đốt nữa. Những kẻ mà đã kiếm ta được cái chủ-nghĩa rất đáng phục ấy, thì thật là Mười vai hoàn-hảo sống ở đời không có trách-nhiệm gì. Họ mà vơ vét, mà thủ nhất mà muốn cho trọn mọi thứ hạnh-phúc ở đời, mà lẽ quyền cao chức trọng, mà là bóng bổn bốc to mà là quyền pháp bất luận là thuần hay nghịch lẽ, thì họ hô mà nói đi mà lại trước trắng sau đen cũng được, qua họ làm bậc nhiều tiền, thì họ mà lừa thầy phản bạn, qui họ có tích chi là những cách cướng bạch lương tâm phản cả, phải bước thật là thuận đen khi xuống lỗ lại còn được cái sung-sướng còn đa tiếu tại Xuân quá thích quá! Đành đi nhàn lo nói đấy không phải là nói đại-nhân. Nhưng tôi không, thì nhân dược khiến đại nhân nói câu. Đại nhân vào bậc vô-tội, lại quyền-quý, đã vơ vét cướp đoạt cho mỏi chỉ nghĩa trong mà chia nghĩa ấy thật là thú-vị, thật là tình bề phú gia-sống, nên cũng được cái chơn lý vô-cùng thì tôi mới cùng người thật là một người dân-bà cùng phái mà thôi, để chứa tình ông, để thuận ý ông cho đại một bọc ông không cần phải nói ra, hai ba lần cũng biết, cũng đoán được trước mà chiều cho được. Sau này trước-giả xin sao lục một bức thư của bà *Baptistine* viết cho bà *Boischevron* từ-trước phu-nhân, là chỗ bạn chi-thân chơi với nhau từ ngày còn nhỏ. Bức thư ấy hiện ở tay trước-giả. Thư rằng

— Thư viết tại thành *Digne* ngày 26 Décembre 18..

Thưa cùng qui-bà, không có ngày nào là chúng tôi chẳng nói đến qui-bà cả. Đó là một thói quen của chúng tôi, nhưng chúng tôi nói đến bà luôn lại còn bởi một lẽ nữa. Qui-bà thử tính xem bà *Magloire* ngày nọ nhân lau rửa phay bụi các tượng vách và trần nhà, đã tìm bởi được ra nhiều sự qui báu. Hai cái phong của chị em tôi ở xưa nay vẫn là dán giấy cũ rồi lại quét vôi lên trên tường tiệm cho sạch, ngờ đâu hai phòng ấy giữ-sử có đem vào trong dinh của qui-bà cũng không đến nỗi đó mất. Số là bà *Magloire* bóc hết mấy lượt giấy đi thì dưới giấy lại thấy có vẽ. Như cái *tường* của tôi, vốn không có đồ đạc gì bày, vẫn để phơi phóng những quần áo giặt, phòng ấy cao mười lăm bộ, dài rộng cũng mười lăm bộ, thì ra xưa vẫn có trần vẽ đấy, thiệp vàng, lại có những giải để nổi, như lá cờ quí-đình vậy. Khi nhà thường con cờ đó thì trần ấy có một lần vôi cho kín. Thì ra những gỗ tất vào tường, toàn là những gỗ lối cũ, tự đời các cụ tổ chúng ta. Nhưng chỗ nên xem nhất là cái phong của tôi. Bà *Magloire* bóc hết chừng mười lần giấy dán, thì thấy những tranh vẽ, dán chồng phải là những mỹ-nghệ tinh-cong, nhưng mất nhìn cũng chịu được. Nay là sự-tích Thần *Minerve* làm phép công-nhận *Telemaque* làm vo-sĩ; nay lại là *Telemaque đi dạo vườn hoa*. Tên vườn nào tôi không nhớ. Nghe đâu là một chỗ vườn ma các bậc nữ-lưu đài-các bên La-mã chi đến có một đem. Tôi kể không sao hết được. Nay lại người La-mã vừa dán-ông vừa dàn-bà *(dây có một tiếng viết không rõ)*, rồi kế tiếp mãi hồi này sang hồi khác. Bà *Magloire* đã rửa sạch cả những tranh đó. Sang mùa hè tới nơi này thì bà sẽ sửa sang lại một vài chỗ lở nát, bà sẽ quét lại một nước sơn đầu, bấy giờ thì cái phòng của tôi sẽ thành ra một cái bảo-tàng viện. Bà lại tìm thấy ở trên từng áp mái, hai cái giá bằng gỗ cũng xưa lắm. Muốn đem thếp vàng lại, nhưng họ đòi những hai *écus* thành sáu *francs*. Tiền ấy chẳng thà để làm phúc cho kẻ khó, và hai cái giá đó xấu lắm, giá sử được một cái bàn tròn bằng gỗ *acajou* thì tôi thích hơn.

« Thưa qui bà, tôi vẫn được như ý. Anh tôi thật là một bậc từ-bi. Có đông nào đem cho cả người nghèo khó và kẻ ốm đau. Chúng tôi túng lắm. Vùng này mùa đông trời lạnh lắm thôi thì cũng phải hết lòng với những kẻ khốn cùng. Chúng tôi nhờ trời còn có củi sưởi đến tháng. Được như vậy là đại hạnh.

(Còn nữa)

IX

Lui kẻ rắc tanh

Trước-giả nước cho ai nấy biết rằng cái gia-đình của ông giám-mục thành *Digne* xưa có cách cư xử của hai vị đạo-đức nữ lưu cũng có ơn ông. Hai người đàn bà ấy chẳng những khuôn được theo nếp cả-chi của mình, khuôn được tu-tưởng của mình, cho nó hợp với ông, mà lại còn nên được cả các nhà tu-hành của người đàn-bà cũng phải nhất thiết, để chiều tình ông, để thuận ý ông cho đến một bọc ông không cần phải nói ra, hai ba lần cũng biết, cũng đoán được trước mà chiều cho được. Sau này trước-giả xin sao lục một bức thư của bà *Baptistine* viết cho bà *Boischevron* từ-trước phu-nhân, là chỗ bạn chi-thân chơi với nhau từ ngày còn nhỏ. Bức thư ấy hiện ở tay trước-giả. Thư rằng

— Thư viết tại thành *Digne* ngày 26 Décembre 18..

Thưa cùng qui-bà, không có ngày nào là chúng tôi chẳng nói đến qui-bà cả. Đó là một thói quen của chúng tôi, nhưng chúng tôi nói đến bà luôn lại còn bởi một lẽ nữa. Qui-bà thử tính xem bà *Magloire* ngày nọ nhân lau rửa phay bụi các tượng vách và trần nhà, đã tìm bởi được ra nhiều sự qui báu. Hai cái phong của chị em tôi ở xưa nay vẫn là dán giấy cũ rồi lại quét vôi lên trên tường tiệm cho sạch, ngờ đâu hai phòng ấy giữ-sử có đem vào trong dinh của qui-bà cũng không đến nỗi đó mất. Số là bà *Magloire* bóc hết mấy lượt giấy đi thì dưới giấy lại thấy có vẽ. Như cái *tường* của tôi, vốn không có đồ đạc gì bày, vẫn để phơi phóng những quần áo giặt, phòng ấy cao mười lăm bộ, dài rộng cũng mười lăm bộ, thì ra xưa vẫn có trần vẽ đấy, thiệp vàng, lại có những giải để nổi, như lá cờ quí-đình vậy. Khi nhà thường con cờ đó thì trần ấy có một lần vôi cho kín. Thì ra những gỗ tất vào tường, toàn là những gỗ lối cũ, tự đời các cụ tổ chúng ta. Nhưng chỗ nên xem nhất là cái phong của tôi. Bà *Magloire* bóc hết chừng mười lần giấy dán, thì thấy những tranh vẽ, dán chồng phải là những mỹ-nghệ tinh-cong, nhưng mất nhìn cũng chịu được. Nay là sự-tích Thần *Minerve* làm phép công-nhận *Telemaque* làm vo-sĩ; nay lại là *Telemaque đi dạo vườn hoa*. Tên vườn nào tôi không nhớ. Nghe đâu là một chỗ vườn ma các bậc nữ-lưu đài-các bên La-mã chi đến có một đem. Tôi kể không sao hết được. Nay lại người La-mã vừa dán-ông vừa dàn-bà *(dây có một tiếng viết không rõ)*, rồi kế tiếp mãi hồi này sang hồi khác. Bà *Magloire* đã rửa sạch cả những tranh đó. Sang mùa hè tới nơi này thì bà sẽ sửa sang lại một vài chỗ lở nát, bà sẽ quét lại một nước sơn đầu, bấy giờ thì cái phòng của tôi sẽ thành ra một cái bảo-tàng viện. Bà lại tìm thấy ở trên từng áp mái, hai cái giá bằng gỗ cũng xưa lắm. Muốn đem thếp vàng lại, nhưng họ đòi những hai *écus* thành sáu *francs*. Tiền ấy chẳng thà để làm phúc cho kẻ khó, và hai cái giá đó xấu lắm, giá sử được một cái bàn tròn bằng gỗ *acajou* thì tôi thích hơn.

« Thưa qui bà, tôi vẫn được như ý. Anh tôi thật là một bậc từ-bi. Có đông nào đem cho cả người nghèo khó và kẻ ốm đau. Chúng tôi túng lắm. Vùng này mùa đông trời lạnh lắm thôi thì cũng phải hết lòng với những kẻ khốn cùng. Chúng tôi nhờ trời còn có củi sưởi đến tháng. Được như vậy là đại hạnh.

(Còn nữa)

TÌNH-HÌNH NÔNG-PHỐ Ở BẮC-KỲ

Cái tình hình nông-phố Bắc-kỳ về mùa này, tốt xấu hẳn hết là bởi sự giồng giọt thóc gạo, vậy ta có thể nói ngay từ bây giờ rằng tình hình nông phố năm nay thế.

Thực thế, ta có thể chắc rằng vụ việt mùa thu này thóc lúa được hơn số trung bình. Thực lúa rất được khá như thế, phần nhiều nào về ruộng đất giồng giọt mở rộng thêm, phần là nhờ về số thu hoạch đồ đồng từng hectare tăng lên.

Hiện nay các thứ lúa sớm, cấy để phòng sự đói kém trong khi giáp hạt và cấy vào các ruộng mùa xuân sang năm sẽ gieo mạ đều thấy tốt cả. Và cũng có thể biết từ trước là lúa tốt vì toàn cấy ở nơi sâu, và để tốt nước, nên không bị hại mấy về sự liên khô,

Còn các ruộng cấy lúa thường, thì mỗi nơi một khác, không giống nhau

1° Buộng cao vừa thì trong tháng Juillet đã nước, vừa cấy được vào độ Ruộng ấy vốn để nước, nên đến vụ tiêu khô, cũng khó gì bị hại cả.

Giờ nắng và giờ yên, lúa lên đồng đòng rất tốt. Bây giờ lúa đã bỏ ống. Ở trung-châu Bắc-kỳ ruộng cấy lúa ấ là phần nhiều, vậy cả là được trúng

Các ruộng cao mà có đường để thấy cũng thế

2° Ruộng thấp sâu, thì vì sự tiêu khô trong tháng Juillet và tháng tuần đầu tháng Août, mãi đến về sau mới cấy, và cấy bằng mạ già quá. Trong vụ tháng Septembre mưa lụt nên lúa không tốt. Lúa mọc cũng được hết sức, thì đâm đòng đòng. Lúa ấy tiên nay nhiều nơi đã gặt, nhưng thóc được ít, thường dưới số trung bình.

3° Ruộng trũng ấp ẻn bị lụt, nên cấy được rộng hơn mọi năm. Nước lụt đến vào cấy để đầy mãi đến giữa tháng Septembre mới thôi.

Lúa ấy cấy ở ruộng sâu, đất tốt, nhưng vì cấy chậm, nên thu hoạch cũng được ít thôi, cũng đỡ bù vào số lúa ở các ruộng cao.

Song như người ta nói, mỗi dây nào cũng có một phải và mặt trái, thì cấy ở các ruộng ấy trong mùa xuân này, sẽ thu hoạch được hơn mọi khi, mà mùa năm cũng làm cả mùa vụ, và thóc có nước lại đem đất bồi đến cho.

Tại miền thượng-du, những ruộng có đường dẫn nước, số thu-hoạch thường. Còn lúa tốt, có mùa nuôi, lại mới tốt, nên tăm may thu hoạch được ít lắm.

Số ton-toạch về vụ sau tháng chín năm 1925 này, về mấy tỉnh trung châu so với số thu hoạch, đồ đồng về sau tháng chín trong năm năm vừa qua, mọc chừng như sau này :

Các tỉnh	Số mọc chừng về năm này	Số đồ-đồng về sau năm về trước.
Bắc-giang.	6.000 tấn	44.404 tấn
Bắc-ninh.	64.000 »	57.518 »
Hưng-yên.	72.000 »	52.966 »
Ninh-bình.	42.000 »	36.647 »
Sơn-tây.	42.000 »	29.442 »
Thái-bình.	140.000 »	131.846 »

Còn các tỉnh khác, xem chừng cũng khá. Như các tỉnh Bắc-ninh, Hải-dương, Hà-nam, Hoà-bình, Kiến-an, Thái-nguyên, Vĩnh-yên, và Yên-bay. Vậy ta có thể mừng rằng gặt hái sẽ được nhiều thóc lắm.

VĂN UYỂN

Ngẫu vịnh

Pháp-phới kia ai chiếc lá khơi,
Vững cơ cũng cắm nước đầy vơi.
Có về lạc-quốc cho ta nhé,
Phong cảnh vui càng tớ vượt chơi.
Buồn trông áo mọc có trên mây,
Đêm gặm nhận lượn,
Dốc núi sương phơi.
Bàn ai vàng vắng lồng sầu thay!
Sực nhớ tình xưa luống đắng cay!

Phương trời thăm thẳm,
Một mình biết mịt mình hay.

Song-sơn, Trịnh-quang-Vinh.

Chơi núi ngẫu vịnh

Ai đưa ta tới chốn này
Nước non muôn dặm, cỏ cây một màu
Kia bụi rậm nọ sông sâu,
Khôm thông chim hót, ngân lan vượn [cười.
Cao hay cảnh cũng chiều người,
Bướm non kh oe sắc, hoa tươi pha
Cảm tình gợi đề mấy câu, [màu,
Còn thơ Lý Bạch còn đầu Lưu Linh
Giang-sơn lắm vẻ hữu-tình,
Bắt thiên khiến tả bức tranh thợ trời.

Tuy hèn Dương-đình-Tây.

Dư-luận người Pháp ở đây

Bản quán mở ra mục này trích lược những bài báo Tây ở bên ta dịch ra quốc-văn để độc-giả biết thêm cái ý-kiến của người Pháp ở đây thế nào, không cứ là những ý tưởng ấy có lợi cho ta hay không, nói tóm lại các bài đăng trong mục này, dù hay dù hỏng hay đều không phải ý tưởng của bản-báo.

Của báo « France Indochine »

Các ông nội viên thành-phố cho xe tay ra nhiều quá, cả công không lợi gì đến cái nguy-hiểm cho người ngồi xe cả. Vì xe tay nhiều quá, số xe ô-tô lại tăng lên mà sự giao thông ở mấy nơi trong thành-phố ngày nay rất là nguy-hiểm. Đi đến nỗi gần ngã tư có khi bị ô-tô đè bẹp cả cũng nên.

Ngày xưa cũng có độ hai ba ông chủ-tiệu lớn trong thành-phố rủng xe tay thôi, cho nên khi có xảy ra sự rủi ro gì mà người cu-ly xe trốn mất thì vẫn có người chủ chịu trách-nhiệm về luật hộ vì ông chủ là người ai cũng biết mà lại có tiền đền được. Việc vận-tải ô tô cũng thế.

Mà ngày nay thì không thế nữa. Bất cứ người Annam nào, hoặc là tường ngoài các sở Nhà nước, hoặc là người cai thợ nọ, hay anh thợ gặt không có công việc nào, không có gì cả mà cho người ta cũng dám trong xe kéo hay là xe ô tô.

Còn như sự nguy-hiểm có người khác thì họ không kể đến và nếu có xảy ra sự rủi ro thì họ chẳng có gì mà bồi thường cho người ta, để phải đi vay đi mượn mà làm vốn thì họ chỉ có tỉ đem thân vào ngồi tù để trả nợ vậy là xong.

Lời dịch giả. — Chẳng cần phải suy xét tới ai cũng biết ngay câu người viết bài ấy tiết ra một ông chủ xe cũ muốn gỡ độc quyền không để cho ai cạnh tranh. Cứ như ý ta thì từ ngày có nghề xe chạy, lợi cho hành-khách lắm, là giá tiền được rẻ định bền. Còn như sự nguy-hiểm ở đường cái là tại phu xe không biết kéo và cũng tại ô tô không theo lệ đi đường chứ có phải là tại nhiều xe tay đâu.

Của ông Le Bac trong báo

« Courrier d'Haiphong »

Bàn về tình hình Trung-kỳ, M. Le Grac có nói rằng:

« ..... Về đường chính-trị hình như cũng thế (cũng thế là cũng như đường kinh-tế) Ở Nam-kỳ là một xứ thoát tiên thách ngay xứ thuộc-địa của Pháp, thì hành ngay những phương-pháp cai trị trực tiếp và ở Bắc-kỳ, chiếu theo điều ước ngày 6 juin 1884 thì nước Pháp được quyền rộng làm, nhất là từ khi quyền quan Kinh-lược của bên cho quan Thống-sứ, vậy mà ở Huế thì vẫn là cao như điều ước thực hành cái chế-nghĩa cai-trị gián tiếp và Nam-triều đã diễn phen tổ ra không có tư-cách về việc cai-trị và hành-chính thì lại cứ giữ lấy mãi những chước-trách to, có lẽ vì thế mà nảng xảy ra những ý kiến lạ-lùng khiến ta phải phê luôn mấy ông vua.

Nàng về sau, dân dân, cái chức-trách của nước Pháp mới được rõ hơn, và thế là lợi cho dân bảo-hộ, đáng lẽ ra ở Huế cũng phải theo một chính-sách như ở Hà-nội mới phải. Sau khi triệt vua Thành-thái và đặt một ông vua thiếu-niên lên ngôi thì đáng lẽ phải để cho vị đại-biểu của nước Pháp được chủ quyền mới phải.

Vậy mà lại không theo như thế, cho nên sự thế mới sinh ra khe khăn. Trong mấy năm về sau đây thì lại khác hẳn, khiến cho những người — nếu nết là người Tây ở xứ này — có sự cai-trị trực tiếp mới là điều tiến-bộ, ai cũng phải lấy làm lạ. Ai không ngạc-lạ không phải là tại cái cơ-nghĩa ấy đâu, nhưng thiết nghĩ rằng quyền chính-trị, tạo-phát về vấn chính-phủ Pháp mà chính-phủ Nam thì phải tùy thuộc lẫn ở dưới quyền.

Vậy mà mấy năm nay lại thấy Nam-triều có ý muốn vượt quyền quá lắm. Mấy người thượng hiết cung-điện dịch-xác, có quyết rằng Nam-triều có ý xin bãi hẳn những công-sứ ở những nơi nào mà trong Điều-ước năm 1884 không có định rõ. Cái quyền thế của nước Pháp trong mỗi bộ tại thấy giảm đi một chút, có nơi lại thấy biến-lộ ra những ý-kiến lạ-lùng ấy. Mới năm nào đây ai chẳng thấy mấy ông phái-viên Nam-kỳ khi qua Huế lại vào yết kiến vua đều đầy ra như thế là trái lệ lắm thay.

Lại còn cái điều dự-định lạ lùng kia nữa là muốn đem Bắc-kỳ sáp-nhập với Trung-kỳ và đặt lại chức kinh-lược Bắc-kỳ, làm giảm mất cái thế-lực Nhà-nước Pháp đi, cả điều việc bỏ-bán các quan lại An-nam cũng muốn cho phái-viên Pháp cũng không dự đến.

Cái ý kiến đó vì nhiều người phản đối quá mà sau phải bỏ đi .....»

忠孝義節女

Trung Hiếu Tiết Nghĩa kỳ nữ

I. — Song-phượng kỳ-duyên (sự-tích Chiếu-Quán cống Hồ) in lần thứ ba, có đổi lại các bức vẽ mới. Giá 0$90
II. — Tái-sinh duyên (sự tích Mạnh-lệ-Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90
III. — Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn : Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

Tiền cước gởi mỗi cuốn 0$20

Thư và mandat xin gởi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

XE Ô-TÔ HIỆU

Rolland-Pilain

12 MÃ-LỰC

Mới rồi đã phá được hết các giải :
Giải *xe đi chơi* và giải *xe đi lấy nhanh*
Cuộc thi trèo trên Tam-đảo lần thứ hai vừa rồi vào hạng trèo giỏi hơn cả.

GIẢI XE ĐI CHƠI
Thứ nhất : xe Rolland-Pilain, 16 phút 42"

GIẢI XE ĐI LẤY NHANH
Thứ nhì : xe Rolland Pilain, 15 phút 28"

Đại-lý ở bản-xứ là :

GARAGE AVIAT

PHỐ HÀNG VÔI — HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chuẩn phê rằng:

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS quí ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho quí được-phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm-thử.

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền. 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

NHÀ CHO THUÊ

Có nhiều

GIAN NHÀ MỚI LÀM RẤT ĐẸP

Ở phố H..ỳ (Rue de la Marine)

ở Haiphong cho thuê.

Hỏi tại:

SỞ CRÉDIT FONCIER DE L'INDOCHINE

ở Haiphong, ch... số 2 phố Briere de l'Isle (Vườn hoa Jules Ferry).

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất ...

...n bằng chất: Santalol

chất: Salol

và chất: Uroformine

giá 1$80 một hộp

B... ngày 31 ... vừa rồi, chiếc ô-tô của một Nam-quan nào về hạt Sơn-tây cùng ngồi với bà vợ, khi đi tới km. thứ 3 ở đường Hanoi lên Sơn-tây thì đụng phải một chiếc xe nhà do tên phu xe Ng-văn-Cương, 38 tuổi kéo, cái xe tay bị gẫy cả càng và bẹp một bánh, và người phu xe bị nhiều thương tích, và dập một ống chân nằm còng queo bên vệ đường. Nghe đâu người chủ xe có cho người bị nạn ba chục bạc. Sở sen-đầm ở Yên-thái được tin báo đã tới nơi khám xem lỗi tại bên nào.

PHÚ-THỌ

Lễ phát tang đức Khải-định. — Hồi 8 giờ sáng hôm 12 novembre các quan tỉnh và phủ huyện cùng các ty thuộc đều khăn trắng áo dài thâm làm lễ phát tang tại Hành-cung. Có hai hàng lính khố xanh bồng súng đứng ở ngoài sân đó. Thoạt vào xướng hành quốc tang lễ rồi nổi trống cả-rồng ba hồi, rồi các quan vào bái ban thứ tư đứng đầu đấy thì xướng cử ai, ai chỉ, các quan đều cúi xuống ô-hô rồi xướng hành lễ ngũ bái, đến lễ tất --- Đến tế lễ có quan Chánh Công-sứ quan phó Công-sứ, quan Giám-binh, quan Kho-bạc, quan Lục-lộ, quan Thương-chính, quan Cẩm và các cụ đạo nhà thờ Hà-thạch.

Hội đình cũng ... — Năm nay hội đình chiến những các trò vui đều bãi cả, duy chỉ sáng hôm 11 có treo cờ ở các công sở, và 6 giờ sáng hôm ấy có điểm binh ở gần trại lính thôi.

Đánh nhau vỡ trán. — Một người lính cơ ở huyện Cẩm-khê nghe đâu tại ra chợ bắt nạt những hàng quán, chẳng may vỏ quít dày lại gặp phải móng tay nhọn cho nên bị đánh toạc trán, ôm mặt chạy về huyện, đến lúc người ta ra tìm người đánh thì người ta đã lẩn đi mất rồi.

PHỦ-LÝ

Lễ phát tang đức Đại Nam Hoàng-đế. — Hồi 9 giờ sáng hôm qua (12 novembre), các quan thân trong tỉnh đã làm lễ thụ tang đức Đại Nam Khải-định Hoàng-đế một cách rất là long trọng.

Trên vọng cung trần thiết rất chỉnh tề, nến sáp tưng bừng, khói trầm nghi ngút, các quan tỉnh, các quan phủ huyện cùng các viên chức tòng sự các sở, các cử tú ấm sinh tại quán đều bận đồ tang phục làm lễ ai điếu tại sân hành cung. Hai bên sân có lính khố-xanh và lính cơ bồng súng. Các quý-quan trong hàng tỉnh đến dự lễ đủ mặt cả.

Trộm vào tòa án. — Đêm hôm 11 rạng ngày 12 novembre có kẻ trộm vào tòa án cạy tủ chực ăn trộm nhưng không lấy được gì cả. Việc còn đương xét.

THÁI BÌNH

Cách chữa người chết đuối. — Tôi là lý trưởng xã Hậu Tái-thượng, nhờ quí báo đăng cho tôi một việc như sau này:

Duyên ở miền tôi thường nghe già trẻ truyền ngôn rằng: Hễ trẻ chẳng may bị nịch-thủy thì phải người khác họ với mới chữa được, nếu cha mẹ đứa ấy trông thấy, thì không thể chữa được, thế mà nay chính con gái tôi lên bảy tuổi, vào hồi 11 giờ ngày thứ bảy mới rồi, cháu ra cầu ao rửa chân, ước chừng 5 phút chưa thấy cháu về, tôi vội vàng mở cổng gọi, chẳn rồi, đến nơi thì thấy nước ao cuồn-cuộn, tăm đất ngầu ngầu, tôi liền trông chừng nhảy xuống, vớt được cháu lên, thấy bụng thì no, da thì nhợt, mắt thì trợn, hai hàm răng cắn liền, tôi vừa miệng thì kêu, tay cạy hàm, tay xoa thuốc, nào là họ đương tấp-nập, già trẻ xô-bồ, vác chân chạy ra dân làng cứu chữa, ước chừng một khắc, chưa thấy cháu hồi, may sao nhờ được các cụ già đem nắm tiên-dược ra, rồi tán tế độ; nghĩa là; người lấy nõn giong non thông vào thực quản, thời tự nhiên cháu thổ ra được vừa cơm vừa nước, tự đó rồi cháu dần dần tỉnh lại, hiện nay cháu đã ăn ngủ như thường, tinh thần như cũ. Thực là: Ở hiền gặp lành, số sống gặp thuốc, kẻ có công giỏi cũng thưởng, người làm thiện nước cũng lành, vậy tôi nhờ quí báo đăng lên báo chương để độc giả đều biết, trước là để trừ bỏ được một câu hư-truyền ấy, sau là bố cáo được một phương dược thần tiên vậy. Nay kính thư.

Khoing

VIỆC KINH-ĐÔ

Chức Phụ-chánh thân-thần. — Nhân sau khi đức Khải-định hoàng-đế thăng-hà, đức tự-quân còn ấu xung, nên trong kỳ hội-thương vừa rồi quan quyền Toàn-quyền Monguillot đã cử cụ lớn Văn-minh Tôn-thất-Hân lĩnh chức Nhiếp-chính đại thần, nhưng cụ lớn không dám đương, nên quan Toàn-quyền lại mời cụ lớn nhận chức Phụ chánh thân-thần đặng lo việc nước. Vậy cụ lớn đã nhận chức trong ấy từ ngày 6 Novembre trở đi. Hiện nay việc chánh sự thì cụ lớn phụng Lưỡng-cung từ cái mà tuân hành, dưới có viện cơ-mật và Phụ chánh đại thần hành chánh.

Còn tin Đông-cung thì nghe rằng Ngài sẽ về thọ tang rồi tấn-tôn chừng đi du học vài năm nữa sẽ về trị quốc.

Hội Thể-dục ở Kinh. — Hội Thể-dục mới thông cáo mấy lời như sau này, bản-báo vui lòng lục đăng để cổ động giúp cho bang nội, vì là một hội rất hữu ích cho người mình.

Nguyên văn lời đạt ấy như sau này:

« Hội Thể-dục mới lập ra ở Kinh-đô này là một hội có thế-lực và có giá-trị lắm, trên có Hoàng-thượng bảo-hộ cho, có quan Khâm-sứ làm danh dự hội-chủ, quan đồng-lý phủ Khâm-sứ là quan cai-trị d'Elloy làm chánh chủ hội và các cụ lớn Cơ-mật đại thần, các quan thủ-hiến các tòa làm danh dự hội-viên.

Một hội có thế-thống như vậy là một cơ sở vững bền như Thái-sơn, bàn-thạch. Sự thể dục tương lai sẽ có ích lợi nhiều. Hai điều ấy đã hiển nhiên vậy.

Hội Thể-dục chúng tôi lập ra đến nay đã được ba tháng, hội-viên càng ngày càng nhiều, những sự thao luyện tập tành càng ngày càng thêm các khí dụng càng ngày càng chỉnh-bị. Hội Thể-dục ở Huế tương lai rồi sẽ đứng đầu các hội Thể-dục ở Trung-kỳ.

Bản hội nay mọi sự đã chỉnh-bị cả, duy còn thiếu ân-trạch hội-viên, tức là những hội-viên giúp tiền cho đặng duy-trì đường tài-chính của hội; bởi vậy nay chúng tôi kính gửi lời đạt này mời các ngài nhận chức ân-trạch hội-viên và tùy tâm lạc trợ đồng niên từ 10 đồng trở lên thì hội chúng tôi cảm tạ vô cùng.

Mong rằng các ngài sẽ rõ mục-đích của hội chúng tôi là chấn hưng việc thể-dục, tức là một cái cấp vụ rất cần cho người đồng-bang, xin các ngài lưu tâm đến sự ích lợi ấy.

Nay kính cáo »

Tang-nghi ở phủ Phước lâm công-chúa. — Một kỳ báo trước, bản-báo đã đăng tin bà chúa Nhì là bà Phước lâm công-chúa bệnh chung tại qui phủ. Nay lại có tin rằng ngày 23 tháng 9 ta thì cử-hành lễ tứ tế do một ông quan Tôn-tước đi khâm-mạng, qua ngày 26 thì sẽ cử hành lễ phát-dẫn, an táng tại làng An-cựu. Bà Phước-lâm công-chúa con đức Dực-đức, chị đức ông Tuyên-hóa-công và đức ông Hoài-ân-công, em bà Mỹ-lương công-chúa.

Bản-báo xin có lời phân-ưu cùng tang-gia.

Bán tại: GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Phố Paul-Bert. — Hanoi

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Lời đồn huyễn. — Mấy hôm nay đi đến đâu cũng nghe đồn rằng trong nhà thương có người đẻ ra khỉ, người thì nói con khỉ đẻ ra đã chết rồi, người ta đem ngâm vào rượu, mỗi ngày có cho công chúng vào xem, kẻ thì nói chính mắt đã được thấy con khỉ ấy dầm trong cái phẫu, thậm chí lại có người nói con khỉ ấy vừa sinh ra liền nhảy vọt cùng giường, và kêu gào ra dáng đòi bú nữa. Kẻ nói thế này, người nói thế khác, thật chẳng thiếu chi lời bàn bạc xôn-xao, mà té ra quả thật thì có gì đâu, hiện có người đã vào tận nhà thương hỏi thăm thì xét ra chỉ là người đàn bà đẻ non, đứa thai-nhi mới năm tháng, da thịt chưa đủ, nên hình dạng có hơi lạ mắt một chút đó mà thôi, nhưng lời thiên-hạ đồn toàn là chuyện huyền-hoặc cả, vả trừ những người có phần việc phục-dịch trong nhà thương, thì có ai được thấy đâu mà họ biết, chẳng qua họ chỉ ở ngoài nghe ngóng bập-bõng, rồi ... ít xít ra nhiều như vậy.

Ấy sự thật chỉ có thế mà khen cho họ thật khéo bày đặt nói có tầng thứ phân-minh, khiến người mới nghe mười phần tin chắc, nếu không đi đến nơi đến chốn hỏi han cho được rõ ràng, ắt là đã nghe theo lời họ mê tin lắm rồi.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một tấn bi-kịch tại đường Galliéni. — Phía đường Galliéni, gần bẹp quận, có nhà vợ chồng tên Phạm-văn-To ở đó.

Ít lâu nay, trong nhà vợ chồng ấy thường xẩy ra nhiều chuyện gây-lộn làm nhức lỗ tai người lối xóm, không bữa nào là vợ chồng Phạm-văn-To không la-lối om-sòm. Chồng thì rầy vợ cờ bạc trai gái, không gì mê bằng tư-sắc tam-hường, vợ thì la chồng điếm-đàng đủ lối.

Người ở gần nhà đó vẫn hòng trước một việc ghê gớm sau này có thể xẩy ra.

Qua thiệt như vậy. Bốn giờ rưỡi, chiều hôm qua, vợ chồng đó không biết vì cớ gì lại gây lộn nhau nữa. Rồi, bỗng nhiên thấy tên Phạm-văn-

(Xem trang thứ tư).

... con đang ... thật ở An-nam ... lại đằng nhà giấy số 164 đường Bonnal, Hải-phòng, mà hỏi.

Làm trai biết uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói.	0$22
— ô long, —	0,20
Thanh thái liên tâm, —	0,20
Công phát — —	0,20
Hồng thái — —	0,18
Vạn xuân — —	0,16
Bao thiếc chiều giá thêm.	0,10
Chè gói lẻ mỗi trăm. . .	0,80

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.

SÂM MẬU TRÀ HIỆU

59 phố hàng Ngang, Hanoi

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bán gởi đựng trong hộp thiết hàng chì khít kính lắm.

Có mua chuộng cho được bột PHOSPHATINE FALIÈRES dùng bổ tinh thần, ích cho con nít mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà cả liệt nhược, cũng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Có trữ bán cùng hết — Tại chỗ thì ở Paris, Số 6, đường La Tacherie.

R. C. Paris, 10.303.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

HỘI SÁN NHIÊN-ĐÀI HỌP ĐẠI HỘI ĐỒNG THƯỜNG NIÊN

Hồng một giờ chiều hôm chủ nhật 22 Novembre 1925 Xin mời các ... cổ phần ở hội Sán-nhiên-đài đến ... đại hội đồng thường niên tại nhà hội ngo ... hàng Ma ... nhà 8, Hanoi.

Các việc sẽ bàn hôm ấy định như sau này:

1° Nghe tờ trình của hội đồng quản trị (conseil d'administration);

2° Nghe tờ trình của các ông kiểm khảo (commissaires censeurs);

3° Duyệt-y tờ trình của hội-đồng quản-trị; tờ trình của các ông kiểm-khảo; ... khai lỗ lãi Bilan và các khoản chi thu từ 1er ... 1924 đến 30 Avril 1925;

4 ... các công việc của hội đồng quản trị ... từ 1er Mai 1924 đến 30 Avril 1925;

5 ... việc chia lãi;

6 ... vốn ... 4 400 $ lên một vạn đồng 10 000$;

7 ... mấy điều ước lệ hội;

8 Bầu ... hội đồng quản trị về năm 1925 1926 và ...;

9 Bầu lại các ông kiểm-khảo về năm 1925-1926 và ...;

10 ... việc ...

Hội đồng Quản trị

Sán nhiên-đài

Tối thứ sáu 13 Novembre 1925

TRƯƠNG SINH

Thương người chỉ bóng đối con.

Tình oan phó mặc nước non sau này.

Tối thứ bảy 14 Novembre 1925

CHỮ TRINH ĐÁNG GIÁ NGHÌN VÀNG

(Hồi thứ ...)

Tình châu vợ, nghĩa con chồng.

Vì sao rỡ để má hồng phôi pha.

DA NGON ...

Rượu GENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người công-nghiệp J. BLANC, quản ... nhất hạng chế ra.

... ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2099

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Nguyễn-văn-Thấu, ở làng Bình-cách, huyện Đông-quan, tỉnh Thái-bình, có một đứa cháu gọi bằng bác tên là Nguyễn-văn-Huyên, ở làng Bình-cách, huyện Đông-quan, tỉnh Thái-bình nó là đứa du-đãng chơi-bời lắm, nó đã làm hại tôi mất nhiều tiền rồi. Nay tôi xin thưa với các ông, các bà biết rằng: « từ nay trở đi đừng có ai cho nó vay mượn nữa. Nếu các ông, các bà mà cho nó vay thì tôi với bố nó là Nguyễn-văn-Vạn không có chịu cái trách-nhiệm ấy ».

Nguyễn-văn-Thấu, Nguyễn-văn-Vạn

Làng Bình-cách, huyện Đông-quan, tỉnh Thái-bình.

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng. THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá: mà nhất là chữa không cẩn-thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhậy lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả; giả dụ ống tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó, thì lậu có gốn phát ra cũng tịt hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ, để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống, thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dẫu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75

Thuốc Santal Mary. . 1$00

Bán tại nhà bào chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert. Hanoi

Đông-cung thái-tử sắp lên ngôi

Người đại-biểu của hiệu HƯƠNG-KÝ Photo Hanoi ở bên Đại-Pháp đã gởi về cho ba kiểu ảnh đức Đông-cung thái tử: một kiểu mặc đại-triều phục, một kiểu nửa người và một kiểu cả người. Khổ rộng 13×18 — Giá mỗi tờ 0$40. Ngài nào muốn mua hay là các hiệu ảnh ở ba xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ này, hiệu nào muốn có ba kiểu ảnh ấy để treo làm mẫu, nên mau mau viết thư cho hiệu Hương-ký, kẻo chậm thì hết.

Các nhà làm nghề ảnh, hiệu Hương-ký sẽ biếu không lấy tiền.

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

To từ trong nhà chạy ra cửa, mặt mày xanh lè, giữa họng cắm một con dao ! Tên To ra tới cửa thì lé nhào xuống, chàng có bếp lại thì nó đã hồn lìa khỏi xác rồi.

Lập tức Ông cò-quận thứ hai vô nhà xét nghiệm quả trong cửa thì thấy vợ tên To nằm ngay trên vũng máu, nơi ngực có ba vết dao đâm rất nặng, nghĩ thấy cả phổi.

Quan thầy thuốc lại coi thì vợ tên To chưa chết, bèn đem ngay ra nhà thương. Bịnh tình người đàn bà khốn nạn này nguy lắm, nên chưa có thể hỏi khai nguyên-do được.

Thầy cớ Phạm-văn-To đã đem ra nhà xác. Nghe đâu quan Biện-lý cũng chưa cho lệnh mổ xét tử thi.

Vụ ghê gớm này còn đương tra xét. Sớm mai này sẽ cảnh-sát lại phải mời viên thư-ký tới nhà thương đặng có ráng lấy chứng vợ tên To, nhưng chưa biết có hi-vọng cứu sống được không, hay nguyên do tấn bi-kịch ở đường Galliéni người khốn nạn này lại đem theo cả xuống cửu-tuyền chăng ?

PHÀM,

Thứ chè Tỉnh-thần ai mới hiểu uống lúc nào cũng thoải-mái.

Thường lắm hạng người chỉ vì độ dãn xuân thì nồng được, rồi lâu thì nhạt nhẽo. Duy là hạng che gia là cho nên gìn giữ dù thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè Tỉnh hiệu NINH-THÁI thơm quanh năm lúc nào cũng mơn thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động xin cứ lại các hiệu đại bộ chiếu cố cho bản hiệu tự Hà-nội, Haiphong và Nam-định.

NINH THÁI-HIỆU
số 16, phố hàng Nâng Hanoi
số 113, phố Khach, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo

THUỐC CHỮA BỆNH
KHÔNG NGỦ,
VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường gây ra nhiều nỗi buồn rầu, kém đường sức khỏe, đương chú não, đau nhức cả tay chân cả mặt lẫn. Trong các sự nguy tai thường hay xảy ra bởi sự bệnh ấy, là mà mất không được tỉnh sinh ra nghĩ vẩn nghĩ vơ, lên sang thần đến mất nhiều hàng nghìn không ra việc, làm lung gì cũng không muốn, thế mà lúc nằm ở trên giường lại không ngủ được, thì sinh ra bệnh thường gan hay bệnh gan gắt.

Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc *Neurosine*. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ sức bổ chí, và không có nguy hiểm gì cả.

Thuốc này là do tay một người học trò cũ ở viện Pasteur ở Ba lê bào-chế ra.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bà-con ở các nơi gửi mandat về cho chúng tôi mà viết thư đòi hỏi báo-quán, thì chúng tôi không thể gửi báo được, vì chúng tôi không nhận được cái giấy quán-ký, để cho người lạc để tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẩn tắt, hoặc thảo quá, không ai đọc được, thành ra nhiều khi báo-quán không biết ai mà trả lời.

AI MÀ DÙNG
THUỐC HƯƠN
của ông
Lương-y DEHAUT
mà XỔ
thì chẳng cần chi phải
CỬ ĂN
và an dưỡng trong phòng.
Thuốc hương nầy dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại
Nhà ông Lương-y DEHAUT,
147, Pasteur, St-Denis, Paris,
và khắp trong các tiệm thuốc
đều có bán.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính
một muỗng đọt.

Giá 0$90

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghé-gu, số 16, Nam-định

Hiệu Tam tỉnh có thầy thuốc xem mạch bốc thuốc hư hàn nhiệt, trị bệnh hiệu hoàn cầu bổ cần, hoàn tán cao đan chế huyền cực thần tế, chữa đủ các bệnh mới lâu đủ máy đủ trong, sỏ sống phúc còn chưa cùng được hồi sinh khởi tử, người gần có lần phong gia, người nghèo càng qua không nên xin thuốc càng cho, chưa các bệnh như sau này đàn ông mộng tinh, gi tinh, hoạt tinh, đàn tinh đương tuổi không để, đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít huyết đau, huyết hư, huyết hôi, huyết ứ, huyết bế bĩnh đới, bào sản hoặc kém thai yếu tiểu tiện sinh ra trăm chứng không đều, các chứng đau bụng đau lưng kinh nguyệt, sản hậu, đàn nguyệt, thổ huyết, nục huyết, phụ nhân bế huyết, tử huyết, băng huyết, những bệnh đó chuông bài trừ tế hại, phụ thông, giá nào hợp nấy là chữa khỏi.

Bào mẫu sản sang năm này tôi lòng tin bán kèm chỉ cứu mạn giữ thì khỏi mất không ra sau, nhà nước đồng lòng con cám ơn đến muôn đời.

Ta chỉ hút thuốc-lá
HIỆU
MÉLIA
mà được
KHOÁI-TRÍ và
TINH-THẦN !

BAO GIẤY ĐỎ CÓ ẢNH MỸ ĐẸP
MARINA

BAO GIẤY TRẮNG HÌNH KIM CƯƠNG
DIAMANT

Bán tại: LUC.I.A. số 80 đường Hà[illegible]
và khắp các nơi

DA TỐT GIÁ HẠ

Bán-hạ [illegible] các ngài đi [illegible] xem các hàng [illegible] khỏi rắp, khỏi lỗ.

[illegible] TUYÊN
NGUYỄN [illegible] THANH
[illegible] Hanoi

SÁP MỘ
Ba

PACHOD Frères & Cie Lyon

C. J. BONNET

là hiệu to hơn tốt hơn cả

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp tứ-mình.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

CŨNG VÌ MẮC NỢ LẮM
CHO RA XẤU

Con trẻ nhiều chứng, bịnh nào cũng hay mau, mà lâu cho ra xấu, mà sanh ra nhiều chứng, như là ngủ chứng ngồi, chốc mòng, chứng mắt, cam, sâm, đau nhức gân cốt, bịnh tả sơ đó.

Mua Xâu cho Trẻ dùng phần nhiều những người đều cho hay rõ.

Nhà sẽ lựa Lâm lấy năm mới lấy ra một thứ thuốc hiệu :

DEPURATIF RICHELET

Sự hay của thuốc *DEPURATIF RICHELET* nó sửa máu rất thần-hiệu, phần nhiều mấy ông danh-y đều công nhận và chứng chắc nó đại tài.

Mỗi một thuốc đều có bán, chỉ trừ ra nhà thuốc mạnh của ông L. Solirène ở ngang nhà bài tây, Saigon.

Nếu rủi mà bệnh thì gởi ngay qua hãng cất Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Bertert, BAYONNE (Basses Pyrénées).

Nước hoa L. T. PIVER

Nước hoa Floramy	0$95
Nước hoa Pompéia	0.95
Nước gội đầu Pompéia	0.65

GIÁ HẠ NHẤT Ở BẮC-KỲ NÀY

Bán tại nhà Bào-chế CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1880, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . .* Giá: **1$25**

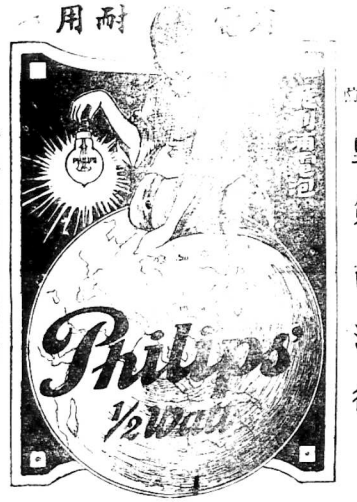
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . . .* Giá: **1.25**

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiểu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . .* Giá: **1$30**

SIROP D'HEMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . .* Giá: **1$25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản hiệu xin trả lời ngay.

Độc-quyền đại-biểu : DIETHELM & Cie
46, Avenue Clémenceau, Haiphong

南洋行 第里

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bịnh [illegible] rất mạnh

CỨNG CÁP
MẠNH MẼ
BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA
26, Avenue de l'Observatoire PARIS (France)

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN